

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ:
«ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΕ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ, ΑΡΧΕΙΑ, ΜΟΥΣΕΙΑ»**

**ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ, ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

**DEPARTMENT OF ARCHIVAL, LIBRARY AND INFORMATION STUDIES
SCHOOL OF MANAGEMENT, ECONOMICS AND SOCIAL SCIENCES**

Διπλωματική Εργασία

Οι Βιβλιοθήκες στον 21^ο αιώνα

Μαρία Κοζάνη (ΑΜ: 206682019)

Επιβλέπουσα: Δάφνη Κυριάκη - Μάνεση

Αθήνα, Ιούλιος 2023

Επιτροπή Εξέτασης

1. Ονοματεπώνυμο

2. Ονοματεπώνυμο

3. Ονοματεπώνυμο

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η κάτωθι υπογεγραμμένη Μαρία Κοζάνη του Μιλτιάδη, με αριθμό μητρώου 206682019 φοιτήτρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Διαχείριση Πληροφοριών σε Βιβλιοθήκες, Αρχεία, Μουσεία» του Τμήματος Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, δηλώνω ότι:

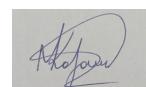
«Είμαι συγγραφέας αυτής της μεταπτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Επιθυμώ την απαγόρευση πρόσβασης στο πλήρες κείμενο της εργασίας μου μέχρι ..... και έπειτα από αίτηση μου στη Βιβλιοθήκη και έγκριση του επιβλέποντα καθηγητή.

Η Δηλούσα

Μαρία Κοζάνη

Ευχαριστίες – Αφιερώσεις

Με το πέρας των σπουδών μου στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Διαχείριση Πληροφοριών σε Βιβλιοθήκες, Αρχεία, Μουσεία» του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής θέλω να ευχαριστήσω πρώτα από όλους την επιβλέπουσα καθηγήτρια μου Δάφνη Κυριάκη – Μάνεση για τη βοήθεια και τη στήριξη καθ' όλη τη διάρκεια της συνεργασία μας. Στη συνέχεια, θέλω να ευχαριστήσω τους συναδέλφους μου Κώστα Μανίκα και Μαρία Εμμανουηλίδη για την πολύτιμη βοήθεια τους όλο αυτό το διάστημα. Τέλος, θέλω να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τον πατέρα μου, τον σύζυγό μου, την θεία μου και τους φίλους μου που ήταν πάντα εκεί για να με βοηθήσουν γιατί χωρίς εκείνους δεν θα τα είχα καταφέρει.

Αυτή η εργασία είναι αφιερωμένη στην μητέρα μου που με έμαθε να κυνηγάω τα όνειρα μου και να μην τα παρατάω ποτέ.

Ιούνιος 2023,

Μαρία Κοζάνη

Περίληψη στα ελληνικά

Η παρούσα διπλωματική εργασία επικεντρώνεται στην εξέλιξη των βιβλιοθηκών στον 21ο αιώνα, με έμφαση στη μετάβασή τους σε ψηφιακές μορφές και την παροχή νέων ψηφιακών υπηρεσιών. Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες έχει αποδειχθεί ότι έχουν θετικό αντίκτυπο στην εκπαίδευση και την ανεξάρτητη μάθηση, καθώς παρέχουν εύκολη πρόσβαση σε ποιοτικούς πόρους μάθησης. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με ποιοτική μέθοδο, καθώς γίνεται βιβλιογραφική ανασκόπηση της σύγχρονης ξένης και ελληνικής βιβλιογραφίας, εστιάζοντας στην τεχνολογική εξέλιξη και τη διαχείριση των δεδομένων από τις βιβλιοθήκες. Επίσης, αναλύονται τα δεδομένα που συλλέχθηκαν από τις επίσημες ιστοσελίδες των παγκόσμιων και εγχώριων βιβλιοθηκών, εστιάζοντας στις νέες υπηρεσίες που προσφέρονται και την προσέγγιση του κοινού μέσω διαδικτυακών πλατφορμών. Ολοκληρώνοντας, η έρευνα εστιάζει στην ανάπτυξη νέων υπηρεσιών και την προσαρμογή των βιβλιοθηκών στις ανάγκες της ψηφιακής εποχής. Παραδείγματα αυτών των υπηρεσιών περιλαμβάνουν την πρόσβαση σε ψηφιακά βιβλία, ηλεκτρονικά άρθρα και άλλους ψηφιακούς πόρους. Ακόμα, διευκολύνεται η εξ αποστάσεως πρόσβαση του κοινού σε βιβλιοθηκονομικές υπηρεσίες για την παροχή βοήθειας και συμβουλών στους χρήστες, καθώς και η ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων και δραστηριοτήτων που προωθούν την παιδαγωγική και επιμορφωτική αξία των βιβλιοθηκών. Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες έχουν, επίσης, ανοίξει τον δρόμο για τη διεθνή συνεργασία μεταξύ αυτών αλλά και τη δημιουργία ψηφιακών κοινοτήτων, όπου οι χρήστες μπορούν να ανταλλάσσουν γνώσεις, να συνεργάζονται και να συμμετέχουν σε διάφορες δραστηριότητες μάθησης. Η συνεχής εξέλιξη της τεχνολογίας, αποτελεί πρόκληση για τις βιβλιοθήκες, καθώς αναγκάζονται να προσαρμόζονται και να αναπτύσσονται διαρκώς για να παραμείνουν σύγχρονες και χρήσιμες για την κοινωνία. Οι παραδοσιακές βιβλιοθήκες αντιμετωπίζουν συνεχώς νέες προκλήσεις και ευκαιρίες, προσαρμόζοντας τις υπηρεσίες τους και παρέχοντας πρόσβαση σε ψηφιακό περιεχόμενο. Με αυτόν τον τρόπο, συνεχίζουν να προωθούν τη γνώση, την εκπαίδευση και την προσβασιμότητα στην πληροφορία σε όλους τους πολίτες. Συνοψίζοντας, οι βιβλιοθήκες προσφέρουν έναν πολύτιμο πολιτιστικό πόρο και αποτελούν ζωτικό μέρος της εκπαιδευτικής, επιστημονικής και κοινωνικής υποδομής μιας κοινωνίας.

Λέξεις Κλειδιά: Βιβλιοθήκη, Ψηφιακή Βιβλιοθήκη, Παραδοσιακή Βιβλιοθήκη, Ψηφιακές Συλλογές, Νέες Τεχνολογίες, Covid-19

Περίληψη στα αγγλικά

The present thesis focuses on the evolution of libraries in the 21st century, with an emphasis on their transition to digital formats and the provision of new digital services. Digital libraries have been proven to have a positive impact on education and independent learning, as they provide easy access to high-quality learning resources. The research was conducted using a qualitative method, as it involves a literature review of contemporary foreign and Greek literature, focusing on technological advancements and data management by libraries. Additionally, the data collected from the official websites of global and domestic libraries are analyzed, with a focus on the new services offered and the approach to the public through online platforms. Furthermore, the research focuses on the development of new services and the adaptation of libraries to the needs of the digital era. Examples of these services include access to digital books, electronic articles, and other digital resources. Moreover, remote access to librarians for assistance and guidance to users is facilitated, along with the development of educational programs and activities that promote the pedagogical and informative value of libraries. Digital libraries have also paved the way for international collaboration among libraries and the creation of digital communities, where users can exchange knowledge, collaborate, and participate in various learning activities. The continuous evolution of technology poses a challenge for libraries as they are constantly required to adapt and evolve to remain modern and useful for society. Traditional libraries continuously face new challenges and opportunities, adapting their services and providing access to digital content. In this way, they continue to promote knowledge, education, and accessibility to information for all citizens. In summary, libraries offer a valuable cultural resource and are a vital part of the educational, scientific, and social infrastructure of a society.

Keywords: Library, Digital Library, Traditional Library, Digital Collections, New Technologies, Covid-19

Πίνακας Περιεχομένων

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ	II
ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	III
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ – ΑΦΙΕΡΩΣΕΙΣ	IV
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ	V
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ	VI
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	VII
ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΙΚΟΝΩΝ	IX
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	XI
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1.1 ΠΛΑΙΣΙΟ, ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	1
1.2 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	2
1.3 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	2
1.4 ΟΡΙΣΜΟΙ	3
1.5 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ Η ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ – ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ – ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ	5
2.1. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ – ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	5
2.2. Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΤΟΝ 21 ^ο ΑΙΩΝΑ	7
2.3. Η ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ	7
2.4. Η ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ	8
2.5. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ	9
2.6. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ	12
2.7. ΟΙ ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	16
2.7.1. <i>Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες στην Ελλάδα</i>	16
2.7.2. <i>Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες ανά τον κόσμο</i>	36
2.8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	38
3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	39
3.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	39
3.2. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ	39
3.3. ΜΕΘΟΔΟΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ	40

3.3.1.	<i>Επίπεδα ανάλυσης περιεχομένου</i>	40
4.	ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ	42
4.1.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	42
4.2.	ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ	42
4.3.	COVID-19 ΕΠΟΧΗ.....	44
5.	ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	50
6.	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΣΥΖΗΤΗΣΗ – ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	55
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ	57

Πίνακας Εικόνων

Εικόνα 1: Search culture	18
Εικόνα 2: Open Archives	18
Εικόνα 3: Εθνικό Κέντρο Βιβλίου	19
Εικόνα 4: Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού	20
Εικόνα 5: Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδας – Ψηφιακό Αναγνωστήριο	21
Εικόνα 6: Δημόσια Βιβλιοθήκη Λιβαδειάς.....	22
Εικόνα 7: Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σερρών	22
Εικόνα 8: Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας.....	23
Εικόνα 9: Κατάλογος Βιβλιοθήκης της Βουλής των Ελλήνων	23
Εικόνα 10: Γενικά Αρχεία του Κράτους	24
Εικόνα 11: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης – Κατάλογος περιοδικών	24
Εικόνα 12: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο	25
Εικόνα 13: Φωτόδεντρο Διαδραστικά Σχολικά Βιβλία.....	25
Εικόνα 14: Εκπαίδευση & Δια Βίου Μάθηση	26
Εικόνα 15: Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο.....	26
Εικόνα 16: Κοινωφελές Ίδρυμα Ι.Σ. Λάτση	27
Εικόνα 17: Ανέμη – Κατάλογος Περιοδικών	27
Εικόνα 18: Κοσμόπολις – Σελίδα Αναζήτησης.....	28
Εικόνα 19: Ελληνικό Ινστιτούτο Βενετίας – Κατάλογος Χειρόγραφων	28
Εικόνα 20: Δημοτική Βιβλιοθήκη Βικελαίας – Κατάλογος Περιοδικών.....	29
Εικόνα 21: Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών – Βάσεις Δεδομένων.....	29
Εικόνα 22: Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδας – Σελίδα Αναζήτησης	30
Εικόνα 23: Ταινιοθήκη της Ελλάδας – Κατηγορία «Φιλμογραφία»	31
Εικόνα 24: Μουσική Βιβλιοθήκη της Ελλάδας – Κατάλογος ψηφιακών συλλογών	31
Εικόνα 25: Αποθετήριο Εκπαιδευτικού Περιεχομένου για την Ακρόπολη – Σελίδα Αναζήτησης.....	32
Εικόνα 26: Βιβλιοθήκη του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος – Σελίδα Αναζήτησης.....	32
Εικόνα 27: Μυριόβιβλος – Σελίδα Αναζήτησης	33
Εικόνα 28: Πανδέκτης	33
Εικόνα 29: Σύγχρονη Ελληνική Ποίηση	34

Εικόνα 30: Ελεύθερη Ψηφιακή Βιβλιοθήκη-Κατηγορία «Αρχαία Ελληνική Γραμματεία».....	34
Εικόνα 31: Freeebooks - Κατηγορία «Επιστήμες».....	35
Εικόνα 32: Ανοικτή Βιβλιοθήκη - Κατάλογος ηχητικών βιβλίων.....	36

Πίνακας Πινάκων

Πίνακας 1: Λειτουργίες παραδοσιακών και ψηφιακών βιβλιοθηκών	11
Πίνακας 2: Digital Library Developments in Greece	17
Πίνακας 3: Πληροφόρηση	50
Πίνακας 4: Ηλεκτρονικές συλλογές	51
Πίνακας 5: Βιβλιογραφικές οδηγίες	51
Πίνακας 6: Επέκταση διαθέσιμων υπηρεσιών	52
Πίνακας 7: Πρωτοβουλίες κοινωνικής στήριξης βιβλιοθηκών	52
Πίνακας 8: Σύγκριση προ και μετά Covid-19 εποχή	53

Κεφάλαιο 1. Εισαγωγή

Στον 21ο αιώνα, οι ψηφιακές βιβλιοθήκες έχει αποδειχθεί ότι έχουν θετικό αντίκτυπο στην εκπαίδευση, καθώς αυξάνεται η κοινή χρήση των πόρων μάθησης, υποστηρίζοντας όχι μόνο την εξ αποστάσεως εκπαίδευση αλλά και την ανεξάρτητη μάθηση με βάση την ανακάλυψη. Τεκμήρια υψηλής ποιότητας προσφέρονται απευθείας σε ψηφιακές βιβλιοθήκες, μεταξύ άλλων μέσω ανοιχτού τύπου αρχείων, οδηγώντας έτσι σε τεράστια αύξηση της χρήσης των ψηφιακών μέσων.

1.1 Πλαίσιο, σκοπός και στόχοι της διπλωματικής εργασίας

Ο κύριος σκοπός της παρούσας διπλωματικής είναι να διερευνήσει τη πορεία των βιβλιοθηκών στον 21ο αιώνα. Ειδικότερα, θα εστιάσουμε στο πώς διαμορφώνονται οι νέες υπηρεσίες των βιβλιοθηκών με την ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας και την σταδιακή μετατροπή των υπηρεσιών τους κυρίως σε ψηφιακές. Πιο συγκεκριμένα, θα μελετηθεί η χρήση σύγχρονων μέσων στις βιβλιοθήκες της Ελλάδας.

Τα τελευταία δυο χρόνια έχουν δείξει πως είναι άμεση η ανάγκη μιας αλλαγής στις υπηρεσίες των βιβλιοθηκών και η λειτουργία τους με μια νέα μορφή, παρέχοντας ευκολία πρόσβασης στους χρήστες. Το προσωπικό της πανεπιστημιακής βιβλιοθήκης στο Bridgewater αναφέρει πως τους πρώτους μήνες του 2020 με την αρχή της πανδημίας του Covid-19, ήταν πολλές οι προκλήσεις για τους ίδιους ώστε να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν στις ανάγκες των φοιτητών για εξ αποστάσεως μελέτη (Mehta & Wang, 2020). Είναι, πλέον, εμφανές πως οι χρήστες έχουν ανάγκη τη χρήση ψηφιακών τεκμηρίων και για το λόγο αυτό εμφανίζεται σταδιακά ένα νέο είδος βιβλιοθηκών, αυτό των επονομαζόμενων ως «μεταμοντέρων» και το οποίο θα μελετήσουμε σε βάθος μέσα από τη συγκεκριμένη εργασία.

Η ανάγκη ανάπτυξης νέων υπηρεσιών και προσαρμογής στις νέες απαιτήσεις του κοινού είναι επιτακτικές για το μετασχηματισμό των βιβλιοθηκών.

Ο κύριος στόχος της παρούσας διπλωματικής είναι η αποτύπωση των νέων υπηρεσιών που έχουν δημιουργηθεί ή βρίσκονται σε εξέλιξη στις σύγχρονες βιβλιοθήκες. Επίσης, κρίνεται σκόπιμη η αποτύπωση των μεθόδων παροχής των υπηρεσιών και η προσέγγιση – «προσέλκυση» - του κοινού μέσω των διαδικτυακών πλατφορμών (socialmedia). Τέλος, είναι σημαντικό να διερευνηθεί ποια είναι η επίδραση των νέων αυτών τεχνολογιών στο χώρο της

βιβλιοθήκης. Ειδικότερα, μέσα από την έρευνα που θα διεξαχθεί θα γίνει μελέτη των νέων αναγκών των χρηστών που προκύπτουν και η διατύπωση ενός σχεδίου απαιτήσεων και προδιαγραφών.

1.2 Μεθοδολογία

Στην παρούσα διπλωματική εργασία η έρευνα που πραγματοποιείται είναι ποιοτική. Πιο συγκεκριμένα, γίνεται βιβλιογραφική ανασκόπηση της σύγχρονης ξένης και ελληνικής βιβλιογραφίας, πάνω στην εξέλιξη της τεχνολογίας και τη διαχείριση των δεδομένων που καλείται να κάνει μια βιβλιοθήκη τον 21ο αιώνα. Ειδικότερα δε μετά τα νέα δεδομένα που δημιούργησε η πανδημία. Στη συνέχεια επεξεργάζονται και αναλύονται διεξοδικά τα δεδομένα που συλλέχθηκαν από τις επίσημες ιστοσελίδες των βιβλιοθηκών. Τέλος, δημιουργήθηκαν συγκριτικοί πίνακες σύμφωνα με το είδος, τον τρόπο πρόσβασης (ανοικτή/κλειστή), αλλά και τον τύπο των τεκμηρίων των εξεταζόμενων βιβλιοθηκών.

1.3 Περιορισμοί

Στην παρούσα διπλωματική έχουν ερευνηθεί και αναλυθεί δυο (2) ειδών βιβλιοθήκες, οι παραδοσιακές και οι ψηφιακές. Πιο συγκεκριμένα, παρουσιάζεται η μετάβαση από τον 20^ο στον 21^ο αιώνα, δηλαδή από το χαρτί στο ψηφιακό υλικό. Η έρευνα έχει επικεντρωθεί στις ελληνικές ψηφιακές βιβλιοθήκες – συλλογές, εντούτοις έχουν καταγραφεί και οι σημαντικότερες ψηφιακές βιβλιοθήκες ανά τον κόσμο.

Συγκεκριμένα, η στρατηγική της έρευνας πραγματοποιήθηκε με την μέθοδο της ανάλυσης περιεχομένου. Χρησιμοποιήθηκαν πολλές επίσημες ιστοσελίδες για την ανάλυση των σύγχρονων ψηφιακών βιβλιοθηκών. Ειδικότερα, μελετήθηκαν διεξοδικά οι ιστοσελίδες των μεγαλύτερων βιβλιοθηκών τόσο της ελληνικής επικράτειας, όσο και της ξένης, όπως έχει ήδη αναφερθεί σε προηγούμενο κεφάλαιο.

Η μέθοδος ανάλυσης περιεχομένου που χρησιμοποιήθηκε, θεωρήθηκε ως η πλέον κατάλληλη για το παρόν εξεταζόμενο θέμα. Ιδιαίτερα δε, συνδυαστικά με την ανασκόπηση ελληνικής και ξένης βιβλιογραφίας, έχει καλυφθεί το μεγαλύτερο μέρος της έρευνας. Για το λόγο αυτό, δεν έγινε η χρήση ερωτηματολογίων ή συνεντεύξεων, όπως είχε αρχικά σχεδιαστεί.

1.4 Ορισμοί

Ακαδημαϊκή: είναι η βιβλιοθήκη των ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, η οποία εξυπηρετεί, κατά κύριο λόγο τους φοιτητές και το διδακτικό προσωπικό των ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και υποστηρίζει το διδακτικό και ερευνητικό έργο που διεξάγεται σε αυτήν (Μπώκος, 2001).

Δημόσια: Σύμφωνα με τη διακήρυξη των IFLA/UNESCO (1994) *«Η δημόσια βιβλιοθήκη, η τοπική πύλη στη γνώση, παρέχει το βασικό πλαίσιο για τη δια βίου μάθηση, την ανεξάρτητη λήψη αποφάσεων και την πολιτιστική ανάπτυξη των ατόμων και των κοινωνικών ομάδων. Η δημόσια βιβλιοθήκη είναι το τοπικό κέντρο πληροφόρησης προσφέροντας όλα τα είδη της γνώσης και της πληροφορίας προς εύκολη διάθεση στους χρήστες της»*.

Εθνική: Σύμφωνα με την IFLA Section of National Libraries (1997) *«Η Εθνική βιβλιοθήκη έχει ειδικές αρμοδιότητες εντός της βιβλιοθήκης και του συστήματος που ορίζονται από τον νόμο. Αυτές οι αρμοδιότητες ποικίλλουν από χώρα σε χώρα και περιλαμβάνουν τη συλλογή, την καταλογογράφηση και τη διατήρηση του εθνικού πνευματικού υλικού»*.

Ειδική: Οι ειδικές βιβλιοθήκες έχουν σκοπό την υποστήριξη με ειδικό εξειδικευμένο υλικό του έργου δημόσιων υπηρεσιών, ερευνητικών ιδρυμάτων, νοσοκομείων, επαγγελματικών και βιομηχανικών ενώσεων, επιμελητηρίων και άλλων φορέων (Shumaker, 2011).

Ψηφιακή : Κατά τον ορισμό της Digital Library Federation, *«οι ψηφιακές βιβλιοθήκες είναι οργανισμοί που παρέχουν τους πόρους, συμπεριλαμβανομένου του εξειδικευμένου προσωπικού για την επιλογή, την οργάνωση και την παροχή πρόσβασης σε πολιτιστικά αγαθά, τα οποία ερμηνεύουν, διανέμουν, διατηρούν και συντηρούν την ολότητά τους. Εγγυώνται δε τη διάρκειά των ψηφιακών τεκμηρίων στο χρόνο, ώστε να είναι διαθέσιμα με άμεσο και οικονομικό τρόπο σε μια συγκεκριμένη κοινωνία ή ένα σύνολο κοινωνιών»* (Walters, 1998).

1.5 Οργάνωση Κεφαλαίων ή Διάρθρωση της Εργασίας

Τα κεφάλαια της διπλωματικής είναι έξι (6). Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μια εισαγωγή στο ζητούμενο θέμα. Παρουσιάζονται επιγραμματικά το πλαίσιο, ο σκοπός, οι στόχοι, η μεθοδολογία και οι βασικοί ορισμοί των λέξεων που αναφέρονται και αναλύονται μέσα στη διπλωματική.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, που αποτελεί και το μεγαλύτερο μέρος, παρουσιάζεται η βιβλιογραφική έρευνα σχετικά με τις βιβλιοθήκες στον 21^ο αιώνα. Ειδικότερα, παρουσιάζονται η χρησιμότητα των ψηφιακών βιβλιοθηκών στη σύγχρονη εποχή και οι διαφορές αυτών με τις παραδοσιακές. Επιπρόσθετα, αναφέρονται οι μεγαλύτερες ψηφιακές βιβλιοθήκες τόσο της Ελλάδας, όσο και του εξωτερικού.

Στο τρίτο κεφάλαιο, παρουσιάζεται η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε για την παρούσα έρευνα, που είναι η ανάλυση περιεχομένου.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, παρουσιάζεται ο προσδιορισμός των παραμέτρων ανάμεσα στις παραδοσιακές και ψηφιακές βιβλιοθήκες. Ακόμα, παρουσιάζονται οι αλλαγές που έχουν γίνει μετά την Covid-19 εποχή.

Στο πέμπτο κεφάλαιο, γίνεται η ανάλυση και σύνθεση των δεδομένων που συλλέχθηκαν στα προηγούμενα κεφάλαια. Συγκεκριμένα, γίνεται παρουσίαση πινάκων, αναλυτική περιγραφή τους και σχολιασμός.

Στο έκτο και τελευταίο κεφάλαιο, παρουσιάζονται τα συμπεράσματα όλης της έρευνας που έγινε όσον αφορά στις βιβλιοθήκες στον 21^ο αιώνα καθώς και προτάσεις για μελλοντική έρευνα.

Κεφάλαιο 2. Θεωρητικό μέρος – Βιβλιογραφική έρευνα – Σχετικές προσπάθειες

2.1. Θεωρητικό μέρος – Βιβλιογραφική έρευνα

Οι βιβλιοθήκες υπάρχουν σε πολλές μορφές και είναι πολλών τύπων. Στην πληροφορική, οι βιβλιοθήκες κώδικα αποτελούν μέρος του κόσμου της μηχανικής λογισμικού. Οι βιβλιοθήκες αντικειμένων αποτελούν μέρος των προσπαθειών αντικειμενοστραφούς προγραμματισμού. Με την τεχνολογία πολυμέσων έχουμε πλέον βιβλιοθήκες εικόνων, βιβλιοθήκες ήχου, ακόμη και ψηφιακές βιβλιοθήκες βίντεο. Μπορεί επίσης να σκεφτόμαστε βιβλιοθήκες όταν αναφερόμαστε σε συλλογές που βρίσκονται πλέον σε βάσεις δεδομένων, βάσεις γνώσεων, βάσεις κειμένου, ή στον Παγκόσμιο Ιστό (WWW) (Fox, Goncalves & Kirp, 2002).

Οι βιβλιοθήκες διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο σε οποιοδήποτε εκπαιδευτικό περιβάλλον, είτε άτυπο είτε επίσημο. Πολλά από τα κορυφαία εκπαιδευτικά ιδρύματα παγκοσμίως διαθέτουν εξαιρετικές βιβλιοθήκες των οποίων οι συλλογές υποστηρίζουν τις διδακτικές και ερευνητικές τους δραστηριότητες.

Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια οι προϋπολογισμοί των παραδοσιακών βιβλιοθηκών αφιερώνουν ένα ολοένα αυξανόμενο μέρος των κεφαλαίων τους σε ηλεκτρονικές υπηρεσίες, είτε διαδικτυακών καταλόγων δημόσιας πρόσβασης, είτε διαδικτυακών βάσεων δεδομένων. Αυτή η τάση όπως φαίνεται θα συνεχίσει να αυξάνεται, καθώς το κόστος ψηφιακής αποθήκευσης μειώνεται κατά πολύ σε σχέση με το κόστος του χώρου των ραφιών της βιβλιοθήκης. Επιπλέον, οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες γίνονται πιο χρήσιμες, προσιτές, διαθέσιμες και εύχρηστες στο κοινό (Borgman, 2002).

Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες βασίζονται στις παραδοσιακές κλασικές βιβλιοθήκες, καθώς και στην έρευνα στην επιστήμη των υπολογιστών και της πληροφορίας, για να ενισχύσουν και να αυξήσουν με πολλούς τρόπους τους εκπαιδευτικούς ρόλους και τις ευκαιρίες των παραδοσιακών βιβλιοθηκών. Προσφέρουν, επίσης, νέες δυνατότητες και υπηρεσίες, όπως παρέχονται από αρχεία, μουσεία και συστήματα πληροφοριών πολυμέσων. Πράγματι, μια ψηφιακή βιβλιοθήκη μπορεί να θεωρηθεί ως ένα διαδραστικό σύστημα με μια οργανωμένη συλλογή ψηφιακών αντικειμένων και έναν κατάλογο (Fox, Goncalves & Kirp, 2002).

Η έγκαιρη και ευρεία διαθεσιμότητα ενημερωμένων, υψηλής ποιότητας πόρων πολυμέσων μέσω των ψηφιακών βιβλιοθηκών μπορεί να εξαλείψει φυσικά και εννοιολογικά εμπόδια, προσφέροντας έτσι εξαιρετικές εκπαιδευτικές ευκαιρίες. Η συνδεσιμότητα δικτύου και οι διαδραστικές τεχνολογίες επεκτείνουν τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις επιτρέποντας τη

δημιουργία πλούσιων εικονικών χώρων εργασίας - αίθουσες σεμιναρίων, αίθουσες ανάγνωσης και εργαστήρια - για ανταλλαγή και οικοδόμηση της γνώσης (Borgman, 2002).

Παραδοσιακά, οι βιβλιοθήκες εξυπηρετούσαν την εκπαίδευση και την μάθηση σε τρεις ορθογώνιες διαστάσεις (Borgman, 2002):

1. Πρακτική: παρέχοντας ένα φυσικό περιβάλλον για κοινή χρήση περιορισμένων και ακριβών πόρων.
2. Πολιτιστική: με την εκπλήρωση του ρόλου της διατήρησης της ανθρώπινης κληρονομιάς και πολιτισμού.
3. Κοινωνική: με τη φυσική συγκέντρωση ανθρώπων και ιδεών και την υποστήριξη των αλληλεπιδράσεων τους.

Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες επεκτείνουν το εύρος αυτών των υπηρεσιών σε παγκόσμια κλίμακα, με κατανεμημένες συλλογές και κοινότητες χρηστών (Xie & Matusiak, 2016).

Από τη δεκαετία του 1960 υπήρξαν σοβαρές συζητήσεις σχετικά με το μέλλον των βιβλιοθηκών και τον ρόλο τους στην προώθηση της υποτροφίας και της μάθησης. Δεκαετίες έρευνας για την ανάκτηση πληροφοριών και τα διαδραστικά πολυμέσα έχουν θέσει το σκηνικό για την εμφάνιση των σημερινών ψηφιακών βιβλιοθηκών. Ως παράδειγμα της κατάστασης της τέχνης, για κλάδους όπως η επιστήμη των υπολογιστών, υπάρχει τώρα μια σειρά από υπηρεσίες ψηφιακής βιβλιοθήκης σε λειτουργία, με διεπαφές που βελτιώνονται σταδιακά ως προς τη χρηστικότητα και, κατά συνέπεια, γίνονται μάρτυρες τεράστιας επέκτασης στη χρήση (Xie & Matusiak, 2016).

Ο όρος ψηφιακή βιβλιοθήκη χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά ευρέως στις αρχές της δεκαετίας του 1990. Αρκετά εργαστήρια που υποστήριξε το Εθνικό Ίδρυμα Επιστημών των ΗΠΑ (NSF) βοήθησαν έναν αυξανόμενο αριθμό ενδιαφερόμενων μερών να εντοπίσουν βασικούς τομείς της σχετικής έρευνας (Xie & Matusiak, 2016).

Μέχρι το 1993 ήταν σαφές ότι εμφανίστηκε ένα νέο και αρκετά καινοτόμο θέμα. Ο συγκεκριμένος κλάδος χαρακτηρίζεται από μια ταχεία εξέλιξη και επί του παρόντος υπάρχει σημαντικός όγκος σχετικής βιβλιογραφίας. Υπάρχουν διαθέσιμα βιβλία για την παροχή επισκόπησης και περιοδικά έχουν καλύψει το πεδίο με ειδικά τεύχη. Πραγματοποιούνται ετήσια συνέδρια στην Ευρώπη και την Ιαπωνία, καθώς και διεθνείς εκδηλώσεις στις ΗΠΑ. Κεφάλαια επισκόπησης μπορούν να βρεθούν σε βιβλία σχετικά με συναφή πεδία όπως η ανάκτηση πληροφοριών καθώς και σε εγκυκλοπαίδειες για την τεχνολογία. Υπάρχει επίσης μια σειρά από τοποθεσίες Web με αναφορές, εκπαιδευτικό υλικό και διαδικτυακά κουίζ (Xie & Matusiak, 2016).

2.2. Η εξέλιξη στον 21^ο αιώνα

Η εμπειρία που αφορά τις γνώσεις περί των ψηφιακών βιβλιοθηκών εκτείνεται περίπου εδώ και δύο δεκαετίες και αποσκοπεί στην έρευνα και ανάπτυξη ψηφιακών βιβλιοθηκών και αυτή η εμπειρία βασίζεται σε αρκετές δεκαετίες προηγούμενης έρευνας για συστήματα αποθήκευσης και ανάκτησης πληροφοριών. Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες αρχίζουν να περνούν από την έρευνα στην πράξη και από τα πρωτότυπα στα λειτουργικά συστήματα. Είναι καιρός να μετατρέψουμε τα έργα σε προγράμματα (Borgman, 2002).

Η δημιουργία λειτουργικών συστημάτων και υπηρεσιών είναι πολύ διαφορετική από τη διεξαγωγή έρευνας και ανάπτυξης. Όπως σχολίασε ο Dan Greenstein, «Στην επιστήμη των υπολογιστών, αν λειτουργεί, δεν είναι έρευνα». Η μετάβαση σε λειτουργικά συστήματα και υπηρεσίες θα απαιτήσει την αντιμετώπιση μιας σειράς προκλήσεων. Αυτές οι προκλήσεις δεν είναι απαραίτητα νέες (Borgman, 2002).

Ορισμένες φαίνονται πιο απλές και άλλες πιο περίπλοκες από ό,τι πριν από μια δεκαετία. Στο μεταξύ, η κοινότητα των εκπαιδευτικών έχει μάθει περισσότερα για τη φύση των ψηφιακών βιβλιοθηκών, τις χρήσεις τους, τους χρήστες τους και τις τεχνικές και θεσμικές απαιτήσεις για την υποστήριξή τους. Εδώ επανεξετάζω τους εξελισσόμενους ορισμούς των ψηφιακών βιβλιοθηκών, τη σχέση μεταξύ χρήσεων, χρηστών και χρησιμότητας, τη διαλειτουργικότητα και την κλιμάκωση, την υποδομή πληροφοριών και την αξιολόγηση και με αυτόν τον τρόπο θίγουν γνωστά προβλήματα όπως η ψηφιακή διατήρηση και ο ρόλος των βιβλιοθηκών ως θεσμών (Borgman, 2002).

2.3. Η χρησιμότητα των ψηφιακών βιβλιοθηκών

Η εμπειρία που αφορά τις γνώσεις περί των ψηφιακών βιβλιοθηκών εκτείνεται περίπου εδώ και δύο δεκαετίες και αποσκοπεί στην έρευνα και ανάπτυξη ψηφιακών βιβλιοθηκών και αυτή η εμπειρία βασίζεται σε αρκετές δεκαετίες προηγούμενης έρευνας για συστήματα αποθήκευσης και ανάκτησης πληροφοριών. Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες αρχίζουν να περνούν από την έρευνα στην πράξη και από τα πρωτότυπα στα λειτουργικά συστήματα. Είναι καιρός να μετατρέψουμε τα έργα σε προγράμματα (Borgman, 2002).

Η δημιουργία λειτουργικών συστημάτων και υπηρεσιών είναι πολύ διαφορετική από τη διεξαγωγή έρευνας και ανάπτυξης. Όπως σχολίασε ο Dan Greenstein, «Στην επιστήμη των υπολογιστών, αν λειτουργεί, δεν είναι έρευνα». Η μετάβαση σε λειτουργικά συστήματα και υπηρεσίες θα απαιτήσει την αντιμετώπιση μιας σειράς προκλήσεων. Αυτές οι προκλήσεις δεν είναι απαραίτητα νέες (Borgman, 2002).

Ορισμένες φαίνονται πιο απλές και άλλες πιο περίπλοκες από ό,τι πριν από μια δεκαετία. Στο μεταξύ, η κοινότητα των εκπαιδευτικών έχει μάθει περισσότερα για τη φύση των ψηφιακών βιβλιοθηκών, τις χρήσεις τους, τους χρήστες τους και τις τεχνικές και θεσμικές απαιτήσεις για την υποστήριξή τους. Εδώ επανεξετάζω τους εξελισσόμενους ορισμούς των ψηφιακών βιβλιοθηκών, τη σχέση μεταξύ χρήσεων, χρηστών και χρησιμότητας, τη διαλειτουργικότητα και την κλιμάκωση, την υποδομή πληροφοριών και την αξιολόγηση και με αυτόν τον τρόπο θίγουν γνωστά προβλήματα όπως η ψηφιακή διατήρηση και ο ρόλος των βιβλιοθηκών ως θεσμών (Borgman, 2002).

2.4. Η χρησιμότητα των ψηφιακών βιβλιοθηκών

Αρχικά, η κοινότητα της επιστήμης των υπολογιστών επικεντρώθηκε στις ψηφιακές βιβλιοθήκες ως νέες μορφές συστημάτων ανάκτησης πληροφοριών που διανέμονταν και που συνήθως περιείχαν μέσα σε πολλαπλές μορφές (κείμενο, αριθμητικό, ακουστικό και οπτικό) και όχι μόνο κείμενο. Η κοινότητα των βιβλιοθηκών θεωρούσε τις ψηφιακές βιβλιοθήκες ως μια νέα μορφή πληροφοριακού θεσμού, με προσωπικό και μακροπρόθεσμη ευθύνη για τη συντήρηση ψηφιακών συλλογών. Στο μεταξύ, αυτές οι προοπτικές έχουν συγκλίνει προς μια υβριδική άποψη των ψηφιακών βιβλιοθηκών που έχει τόσο τεχνικά όσο και θεσμικά στοιχεία (Semira, 2021).

Ωστόσο, η «ψηφιακή βιβλιοθήκη» παραμένει ένας αμφισβητούμενος όρος, που σημαίνει διαφορετικά πράγματα για διαφορετικές ομάδες. Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες είναι ένα σύνολο ηλεκτρονικών πόρων και σχετικών τεχνικών δυνατοτήτων για τη δημιουργία, την αναζήτηση και τη χρήση πληροφοριών. Υπό αυτή την έννοια, αποτελούν επέκταση και ενίσχυση συστημάτων αποθήκευσης και ανάκτησης πληροφοριών που χειρίζονται ψηφιακά δεδομένα σε οποιοδήποτε μέσο (κείμενο, εικόνα, ήχος, στατικές ή δυναμικές εικόνες) και υπάρχουν σε καταμεμημένα δίκτυα. Το περιεχόμενο των ψηφιακών βιβλιοθηκών περιλαμβάνει δεδομένα, μεταδεδομένα που περιγράφουν διάφορες πτυχές των δεδομένων (π.χ. εκπροσώπηση, δημιουργός, ιδιοκτήτης, δικαιώματα αναπαραγωγής) και μεταδεδομένα που αποτελούνται από συνδέσμους ή σχέσεις με άλλα δεδομένα ή μεταδεδομένα, είτε εσωτερικά είτε εξωτερικά στα ψηφιακά βιβλιοθήκη (Semira, 2021).

Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες κατασκευάζονται — συλλέγονται και οργανώνονται — από [και για] μια κοινότητα χρηστών και οι λειτουργικές τους δυνατότητες υποστηρίζουν τις ανάγκες πληροφοριών και τις χρήσεις αυτής της κοινότητας. Αποτελούν συστατικό των κοινοτήτων στις οποίες άτομα και ομάδες αλληλεπιδρούν μεταξύ τους, χρησιμοποιώντας δεδομένα, πληροφορίες και πόρους και συστήματα γνώσης. Υπό αυτή την έννοια, αποτελούν επέκταση,

ενίσχυση και ενοποίηση μιας ποικιλίας ιδρυμάτων πληροφοριών ως φυσικών χώρων όπου επιλέγονται, συλλέγονται, οργανώνονται, διατηρούνται και έχουν πρόσβαση οι πόροι για την υποστήριξη μιας κοινότητας χρηστών. Αυτά τα πληροφοριακά ιδρύματα περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, βιβλιοθήκες, μουσεία, αρχεία και σχολεία, αλλά οι ψηφιακές βιβλιοθήκες επεκτείνονται και εξυπηρετούν και άλλες κοινοτικές ρυθμίσεις, όπως αίθουσες διδασκαλίας, γραφεία, εργαστήρια, σπίτια και δημόσιους χώρους (Semira, 2021).

Αρκετές πτυχές αυτού του ορισμού είναι σημαντικές για την εξέταση της μετάβασης από την έρευνα στις ψηφιακές βιβλιοθήκες στην πράξη. Μια πτυχή είναι μια ευρεία εννοιολόγηση των «συλλογών» της βιβλιοθήκης. Η έννοια της συλλογής είναι προβληματική όταν οι βιβλιοθήκες παρέχουν πρόσβαση σε πόρους που δεν κατέχουν. Μια άλλη πτυχή είναι ότι οι ψηφιακές βιβλιοθήκες περιλαμβάνουν τον πλήρη κύκλο ζωής της πληροφορίας: συλλογή πληροφοριών τη στιγμή της δημιουργίας, καθιστώντας τις προσβάσιμες, διατήρηση και διατήρησή τους σε μορφές χρήσιμες για την κοινότητα των χρηστών και μερικές φορές διάθεση πληροφοριών. Με τις φυσικές συλλογές, οι χρήστες ανακαλύπτουν και ανακτούν περιεχόμενο που τους ενδιαφέρει. Η χρήση αυτού του υλικού είναι ανεξάρτητη από τα συστήματα και τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης. Με τις ψηφιακές συλλογές, οι χρήστες μπορούν να ανακτούν, να χειρίζονται και να συνεισφέρουν περιεχόμενο. Έτσι οι χρήστες εξαρτώνται από τις λειτουργίες και τις υπηρεσίες που παρέχονται από τις ψηφιακές βιβλιοθήκες. Οι πρακτικές εργασίας μπορεί να συνδεθούν στενότερα με τις δυνατότητες του συστήματος (Semira, 2021).

2.5. Σύγκριση παραδοσιακών και ψηφιακών βιβλιοθηκών

Η ψηφιακή βιβλιοθήκη είναι μια βιβλιοθήκη όπου μπορείτε να βρείτε ψηφιακά αποθετήρια ή ψηφιακές συλλογές, διαδικτυακές βάσεις δεδομένων ψηφιακών αντικειμένων που μπορεί να περιλαμβάνουν κείμενο, στατικές εικόνες, ήχο, βίντεο, ψηφιακά έγγραφα ή άλλες μορφές ψηφιακών μέσων. Τα αντικείμενα μπορεί να περιέχουν ψηφιοποιημένο περιεχόμενο, όπως εκτυπώσεις ή φωτογραφίες, καθώς και ψηφιακό περιεχόμενο που παράγεται κυρίως, όπως αρχεία επεξεργαστή κειμένου ή αναρτήσεις μέσω κοινωνικής δικτύωσης. Εκτός από την αποθήκευση περιεχομένου, οι ψηφιακές βιβλιοθήκες παρέχουν έναν τρόπο οργάνωσης, αναζήτησης και ανάκτησης των περιεχομένων μιας συλλογής. Ενώ οι παραδοσιακές βιβλιοθήκες δίνουν έμφαση στην αρχειοθέτηση και διατήρηση φυσικών αντικειμένων, ιδιαίτερα των βιβλίων και των περιοδικών που ήταν οι θεματοφύλακες της βιβλιοθήκης της βιβλιοθήκης. Οι πληροφορίες συλλέγονται φυσικά σε ένα μέρος. Οι χρήστες πρέπει να μάθουν τι υπάρχει στη βιβλιοθήκη και να το χρησιμοποιήσουν. Υπάρχουν αρκετές διαφορές

μεταξύ της παραδοσιακής και της ψηφιακής βιβλιοθήκης, οι οποίες αναφέρονται παρακάτω (Trivedi, 2017).

Λειτουργίες	Παραδοσιακή βιβλιοθήκη	Ψηφιακή βιβλιοθήκη
Ανάπτυξη συλλογής	<p>Εντοπισμός και αναγνώριση διαφορετικών μεθόδων για την προμήθεια βιβλίων στη βιβλιοθήκη οικονομικά και ποιοτικά</p> <p>Αγορά βιβλίων και περιοδικών, μέσω κατάλληλων πωλητών όπως προτείνεται από τους χρήστες, αλλά και τις διαχειριστικές αρχές</p> <p>Διακίνηση καταλόγων εκδοτών μεταξύ των βιβλιοθηκών με συστάσεις βιβλίων με βάση τις εκάστοτε ανάγκες</p> <p>Επικοινωνία με το διδακτικό προσωπικό για προτάσεις διαφορετικών τίτλων βιβλίων και περιοδικών</p> <p>Προετοιμασία προϋπολογισμού για την αγορά εξοπλισμού στις βιβλιοθήκες</p>	<p>Προσδιορισμός αναγκών του χρήστη και διάθεση πληροφοριών στους χρήστες</p> <p>Παροχή ηλεκτρονικών βιβλίων, περιοδικών και άλλων ψηφιακών εκδόσεων στους χρήστες ανάλογα με τις ανάγκες</p> <p>Εγγραφή σε ηλεκτρονικά περιοδικά, βιβλία και βάσεις δεδομένων</p> <p>Ανάπτυξη πληροφοριακής παιδείας των χρηστών</p>
Οργάνωση συλλογής	<p>Καταλογογράφηση έντυπου υλικού</p> <p>Ταξινόμηση, οργάνωση και ευρετηρίαση συλλογής</p>	<p>Αυτοματοποίηση βιβλιοθήκης με το κατάλληλο λογισμικό και παροχή ταχύτερης πρόσβασης στους χρήστες</p> <p>Διάθεση λογισμικού ψηφιακής βιβλιοθήκης για πρόσβαση στο ψηφιακό περιεχόμενο που έχει η βιβλιοθήκη</p> <p>Παροχή υπηρεσιών OPAC με ευκολίες δικτύωσης στους χρήστες και βοήθεια στην κοινή χρήση πόρων</p>

Απόδοση πληροφορίας στο κοινό	Παροχή πληροφοριών από τις παραδοσιακές πηγές, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε ψηφιακούς πόρους Παροχή υπηρεσιών ευαισθητοποίησης, καθώς και υπηρεσίες Επιλεκτικής Διάδοσης στους χρήστες χρησιμοποιώντας διαφορετικούς πόρους	Παροχή εύκολης πρόσβασης σε ψηφιακό υλικό Πρόσβαση σε τεύχη ηλεκτρονικών περιοδικών
Προσωπικό	Το προσωπικό της βιβλιοθήκης πρέπει να εκτελεί τα καθήκοντά του στο τμήμα απόκτησης, καταλογογράφησης και ταξινόμησης ανάλογα με τις ανάγκες	Το προσωπικό της βιβλιοθήκης πρέπει να έχει γνώση του υλικού και του λογισμικού για την παροχή ψηφιακών, ηλεκτρονικών και εικονικών υπηρεσιών

Πίνακας 1: Λειτουργίες παραδοσιακών και ψηφιακών βιβλιοθηκών

Η σύγκριση των λειτουργιών μεταξύ μιας παραδοσιακής βιβλιοθήκης και μιας ψηφιακής βιβλιοθήκης αποκαλύπτει τις διαφορές στις δραστηριότητες και τις δυνατότητες που προσφέρουν. Ως προς την ανάπτυξη συλλογής, η παραδοσιακή βιβλιοθήκη επιδιώκει να αναγνωρίσει διάφορες μεθόδους για την προμήθεια βιβλίων και περιοδικών που να είναι οικονομικές και ποιοτικές. Από την άλλη, η ψηφιακή βιβλιοθήκη επιτρέπει την παροχή ηλεκτρονικών βιβλίων, περιοδικών και άλλων ψηφιακών εκδόσεων στους χρήστες ανάλογα με τις ανάγκες τους. Όσον αφορά στην οργάνωση της συλλογής, η παραδοσιακή βιβλιοθήκη απαιτεί την καταλογογράφηση, ταξινόμηση και οργάνωση του έντυπου υλικού για να διευκολύνει την πρόσβαση των χρηστών. Ενώ, η ψηφιακή βιβλιοθήκη αυτοματοποιείται με τη χρήση κατάλληλου λογισμικού, παρέχοντας ταχύτερη πρόσβαση στους χρήστες σε ψηφιακό περιεχόμενο.

Ως προς την απόδοση πληροφοριών στο κοινό, η παραδοσιακή βιβλιοθήκη παρέχει πληροφορίες από έντυπο υλικό και πρόσβαση σε ψηφιακούς πόρους. Αντίθετα, η ψηφιακή βιβλιοθήκη προσφέρει εύκολη πρόσβαση σε ψηφιακό υλικό και παρέχει υπηρεσίες ευαισθητοποίησης και Επιλεκτικής Διάδοσης με χρήση διαφορετικών πόρων. Τέλος, η παραδοσιακή βιβλιοθήκη απαιτεί προσωπικό που εκτελεί καθήκοντα σε διάφορα τμήματα, όπως απόκτηση, καταλογογράφηση και ταξινόμηση. Στον αντίποδα, η ψηφιακή βιβλιοθήκη

απαιτεί προσωπικό με γνώση του υλικού και του λογισμικού για την παροχή ψηφιακών, ηλεκτρονικών και εικονικών υπηρεσιών.

Αυτές οι διαφορές αναδεικνύουν τις προκλήσεις και τα πλεονεκτήματα κάθε τύπου βιβλιοθήκης. Η παραδοσιακή βιβλιοθήκη παρέχει μια κλασική εμπειρία πλοήγησης σε φυσικά αντικείμενα και αλληλεπίδραση με το προσωπικό, ενώ η ψηφιακή βιβλιοθήκη προσφέρει άμεση πρόσβαση σε ψηφιακό περιεχόμενο και ευελιξία στην αναζήτηση και την πρόσβαση σε πληροφορίες. Καθένας από αυτούς τους δύο τύπους βιβλιοθηκών έχει την σημασία του και προσφέρει μοναδικές υπηρεσίες στο κοινό του. Μπορούν, επίσης, να συνεργαστούν για να επιτύχουν αμοιβαίο όφελος, όπως η διάθεση παραδοσιακών πηγών μέσω της ψηφιακής βιβλιοθήκης ή η συνεργασία στην απόκτηση και ανάπτυξη συλλογής.

Συνολικά, η εξέλιξη από την παραδοσιακή στην ψηφιακή βιβλιοθήκη αντικατοπτρίζει τις ανάγκες και τις τάσεις της σύγχρονης εποχής, καθώς οι ψηφιακές τεχνολογίες παίζουν ολοένα και μεγαλύτερο ρόλο στην πρόσβαση στη γνώση και την πληροφορία. Και οι δύο τύποι βιβλιοθηκών συνεχίζουν να παίζουν σημαντικό ρόλο στην εκπαίδευση, την προώθηση της γνώσης και την προαγωγή της ανάγνωσης στην κοινωνία.

2.6. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα ψηφιακών βιβλιοθηκών

Στο παρόν υποκεφάλαιο παρουσιάζονται τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των ψηφιακών βιβλιοθηκών σε ένα γενικότερο πλαίσιο. Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες προσφέρουν πολλά πλεονεκτήματα σε σύγκριση με τις παραδοσιακές φυσικές βιβλιοθήκες. Ακολουθούν τα κύρια οφέλη των ψηφιακών βιβλιοθηκών (Gunn, 2002):

1. **Πρόσβαση:** Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες καταρρίπτουν τα γεωγραφικά εμπόδια και παρέχουν πρόσβαση σε πηγές ανεξάρτητα από την τοποθεσία. Οι χρήστες μπορούν να έχουν πρόσβαση σε πόρους της ψηφιακής βιβλιοθήκης 24/7 από οπουδήποτε με σύνδεση στο διαδίκτυο, καθιστώντας τις πληροφορίες διαθέσιμες σε ένα ευρύτερο κοινό.
2. **Ευκολία και ευελιξία:** Σε αντίθεση με τις φυσικές βιβλιοθήκες με σταθερές ωράριο λειτουργίας, οι ψηφιακές βιβλιοθήκες προσφέρουν την ευκολία πρόσβασης σε πόρους ανά πάσα στιγμή. Οι χρήστες μπορούν να αναζητήσουν, να περιηγηθούν και να ανακτήσουν ψηφιακό περιεχόμενο γρήγορα και αποτελεσματικά, εξοικονομώντας χρόνο και προσπάθεια.

3. Διάθεση υλικού: Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες μπορούν να αποθηκεύσουν έναν τεράστιο όγκο πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων σπάνιων και μη εκτυπωμένων υλικών, καθιστώντας τα πιο εύκολα διαθέσιμα στους χρήστες. Αυτό διασφαλίζει ότι οι πολύτιμοι πόροι διατηρούνται και είναι προσβάσιμοι για τις μελλοντικές γενιές.
4. Δυνατότητα αναζήτησης: Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες παρέχουν προηγμένες δυνατότητες αναζήτησης, επιτρέποντας στους χρήστες να βρίσκουν άμεσα συγκεκριμένες πληροφορίες εντός των ψηφιακών πόρων. Μπορούν, επίσης, να προσφέρουν λειτουργίες όπως η ευρετηρίαση, ενισχύοντας την ανίχνευση σχετικού υλικού.
5. Διατήρηση και συντήρηση: Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες συμβάλλουν στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Με την ψηφιοποίηση εύθραυστου ή αλλοιωμένου υλικού, όπως παλιά χειρόγραφα ή ιστορικά έγγραφα, οι ψηφιακές βιβλιοθήκες συμβάλλουν στην προστασία αυτών των πόρων για τις μελλοντικές γενιές.
6. Ποικίλο περιεχόμενο: Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες μπορούν να ενσωματώσουν διαφορετικές μορφές πολυμέσων, συμπεριλαμβανομένων κειμένου, εικόνων, ήχου και βίντεο. Αυτό επιτρέπει μια πιο διαδραστική εμπειρία μάθησης.
7. Κόστος: Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες μπορούν ενδεχομένως να μειώσουν το κόστος που σχετίζεται με τη φυσική υποδομή, τη συντήρηση και τη διανομή έντυπου υλικού. Εξαλείφουν, επίσης, την ανάγκη για φυσική μεταφορά πόρων, καθιστώντας το περιεχόμενο άμεσα διαθέσιμο σε όλο τον κόσμο χωρίς έξοδα αποστολής ή χειρισμού.
8. Συνεργασία: Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες διευκολύνουν τη συνεργασία και την ανταλλαγή μεταξύ ερευνητών, μελετητών και ιδρυμάτων. Παρέχουν μια πλατφόρμα για την ανταλλαγή γνώσεων, την ανταλλαγή πόρων και την προώθηση της διεπιστημονικής έρευνας.
9. Διατήρηση της πολιτιστικής ποικιλομορφίας: Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες μπορούν να βοηθήσουν στη διατήρηση και την προβολή της πολιτιστικής ποικιλομορφίας ψηφιοποιώντας και μοιράζοντας υλικό από διαφορετικές περιοχές και κοινότητες. Αυτό προάγει την πολιτιστική κατανόηση και επιτρέπει την εξερεύνηση διαφορετικών προοπτικών.
10. Περιβαλλοντική βιωσιμότητα: Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες συμβάλλουν στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα μειώνοντας την κατανάλωση χαρτιού, ενέργειας και άλλων πόρων που σχετίζονται με τις παραδοσιακές βιβλιοθήκες. Υποστηρίζουν μια

πιο φιλική προς το περιβάλλον προσέγγιση για την πρόσβαση και τη διάδοση πληροφοριών.

Αυτά τα πλεονεκτήματα καθιστούν τις ψηφιακές βιβλιοθήκες ένα ισχυρό εργαλείο για την εκπαίδευση, την έρευνα, τη διατήρηση και την πρόσβαση σε πληροφορίες στην ψηφιακή εποχή. Από την άλλη πλευρά, όμως, υπάρχουν και ορισμένα μειονεκτήματα όσον αφορά τις ψηφιακές βιβλιοθήκες που χρειάζονται προσοχή. Ακολουθούν ορισμένα μειονεκτήματα που σχετίζονται με τις ψηφιακές βιβλιοθήκες (Gunn, 2002):

1. Ψηφιακό χάσμα: Η πρόσβαση σε ψηφιακές βιβλιοθήκες απαιτεί σύνδεση στο διαδίκτυο και πρόσβαση σε ηλεκτρονικές συσκευές, οι οποίες μπορούν να δημιουργήσουν ψηφιακό χάσμα. Δεν έχουν όλοι αξιόπιστη πρόσβαση στο Διαδίκτυο ή τις απαραίτητες συσκευές, γεγονός που μπορεί να περιορίσει τη διαθεσιμότητα ψηφιακών πόρων σε συγκεκριμένους πληθυσμούς ή περιοχές.
2. Τεχνολογικά εμπόδια: Ορισμένοι χρήστες, ιδιαίτερα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας ή άτομα με περιορισμένες τεχνολογικές δεξιότητες, μπορεί να δυσκολεύονται να πλοηγηθούν σε πλατφόρμες ψηφιακών βιβλιοθηκών ή να αντιμετωπίσουν δυσκολίες με άγνωστα ψηφιακά εργαλεία. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε μια πιθανή απογοήτευση για ορισμένους χρήστες.
3. Εξάρτηση από την τεχνολογία: Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες βασίζονται σε μεγάλο βαθμό στην τεχνολογία και τυχόν τεχνικά ζητήματα ή προβλήματα υποδομής μπορεί να διαταράξουν την πρόσβαση σε πόρους. Βλάβες συστήματος, διακοπές ρεύματος ή συντήρηση διακομιστή μπορεί να καταστήσουν προσωρινά απρόσιτες τις ψηφιακές βιβλιοθήκες, περιορίζοντας τη δυνατότητα των χρηστών να ανακτήσουν πληροφορίες.
4. Προκλήσεις ψηφιακής διατήρησης: Ενώ οι ψηφιακές βιβλιοθήκες συμβάλλουν στη διατήρηση των υλικών, παρουσιάζουν επίσης προκλήσεις όσον αφορά τη μακροπρόθεσμη ψηφιακή διατήρηση. Η τεχνολογική απαξίωση, η συμβατότητα μορφής αρχείων και η ψηφιακή αποσύνθεση μπορεί να απειλήσουν την ακεραιότητα και την προσβασιμότητα των ψηφιακών πόρων με την πάροδο του χρόνου.
5. Περιορισμοί πνευματικών δικαιωμάτων: Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες πρέπει να ελέγχουν τα πνευματικά δικαιώματα, όταν παρέχουν πρόσβαση σε υλικό που προστατεύεται από πνευματικά δικαιώματα. Ορισμένα υλικά ενδέχεται να είναι περιορισμένα ή να απαιτούν άδειες, οδηγώντας σε περιορισμούς σχετικά με το τι μπορεί να διατεθεί στο διαδίκτυο. Αυτό μπορεί να επηρεάσει την πληρότητα και τη διαθεσιμότητα ορισμένων πόρων στις ψηφιακές βιβλιοθήκες.

6. Απώλεια άμεσης επαφής με το υλικό: Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες στερούνται την απτή εμπειρία των φυσικών βιβλιοθηκών, όπως η περιήγηση στα ράφια. Η αίσθηση της ηρεμίας που έρχεται με τη φυσική εξερεύνηση μιας βιβλιοθήκης μπορεί να μειωθεί σε ένα ψηφιακό περιβάλλον.
7. Περιορισμένη αλληλεπίδραση και κοινωνική δέσμευση: Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες μπορεί να μην έχουν τις ίδιες αλληλεπιδράσεις που προσφέρουν οι φυσικές βιβλιοθήκες. Οι χρήστες ενδέχεται να χάσουν ευκαιρίες για διαπροσωπικές συζητήσεις, ομάδες ομαδικής μελέτης ή πρόσβαση σε βοήθεια από βιβλιοθηκονόμους ή ειδικούς.
8. Υπερφόρτωση πληροφοριών: Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες παρέχουν τεράστιο υλικό πληροφοριών, το οποίο μπορεί να οδηγήσει σε υπερφόρτωση πληροφοριών για τους χρήστες. Η πλοήγηση σε μεγάλες συλλογές, η αξιολόγηση της αξιοπιστίας και η διαχείριση ενός μεγάλου όγκου δεδομένων μπορεί να είναι δύσκολη χωρίς κατάλληλα εργαλεία αναζήτησης και φιλτραρίσματος.
9. Δυνατότητα ψηφιακής παραπληροφόρησης: Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες, όπως κάθε διαδικτυακή πλατφόρμα, μπορεί να είναι επιρρεπείς στη διάδοση ανακριβών ή παραπλανητικών πληροφοριών. Οι χρήστες πρέπει να αξιολογούν σωστά τις πηγές και να διασφαλίζουν ότι έχουν πρόσβαση σε αξιόπιστο υλικό.
10. Απώλεια Πολιτιστικής Κληρονομιάς: Ενώ οι ψηφιακές βιβλιοθήκες προσπαθούν να διατηρήσουν την πολιτιστική κληρονομιά, ορισμένοι υποστηρίζουν ότι το ψηφιακό μέσο δεν μπορεί να συλλάβει πλήρως την ουσία ορισμένων πολιτιστικών αντικειμένων. Η απώλεια της απτικής και αισθητηριακής εμπειρίας που σχετίζεται με φυσικά τεχνουργήματα μπορεί να θεωρηθεί ως μειονέκτημα.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι δεν είναι όλα αυτά τα μειονεκτήματα εγγενή στις ψηφιακές βιβλιοθήκες και συχνά μπορούν να μετριαστούν με κατάλληλο σχεδιασμό, υποδομή και υποστήριξη χρηστών. Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες συνεχίζουν να εξελίσσονται, αντιμετωπίζοντας αυτές τις προκλήσεις και ενισχύοντας τη λειτουργικότητά τους για να παρέχουν πιο προσιτές και φιλικές προς τον χρήστη εμπειρίες. Η κατασκευή μιας ψηφιακής βιβλιοθήκης απαιτεί την εξέταση τόσο των πλεονεκτημάτων όσο και των μειονεκτημάτων προκειμένου να δημιουργηθεί μια αποτελεσματική βιβλιοθήκη. Με προσεκτικό σχεδιασμό και υποστήριξη εξειδικευμένων επαγγελματιών πληροφοριών, οι ψηφιακές βιβλιοθήκες μπορούν να παρέχουν ένα ισχυρό περιβάλλον για τη μάθηση των μαθητών.

2.7. Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό

2.7.1. Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες στην Ελλάδα

Στον ελλαδικό χώρο υπάρχουν πάνω από 30 οργανισμοί, οι οποίοι ταξινομούνται στις παρακάτω κατηγορίες, που διαθέτουν ψηφιακές υπηρεσίες προσφέροντας όλα τα οφέλη που αναλύθηκαν και άνωθεν (Banos, 2018):

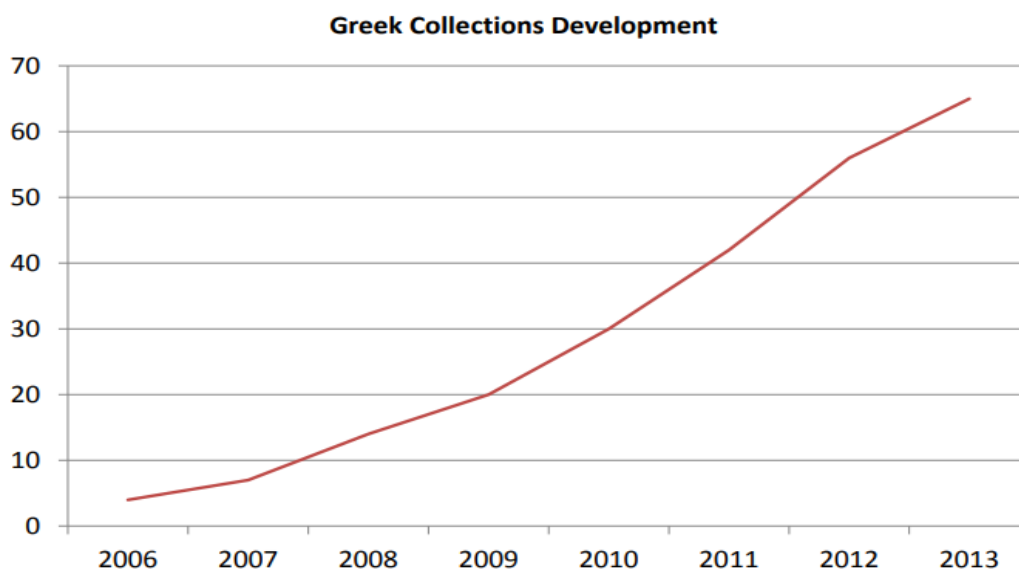
1. Πανεπιστήμια / Τεχνολογικά Ιδρύματα
2. Πολιτιστικοί Οργανισμοί
3. Ερευνητικά Κέντρα
4. Δημόσιες και Δημοτικές Βιβλιοθήκες
5. Εκπαιδευτικοί Φορείς
6. Θρησκευτικές και Εκκλησιαστικές Οργανώσεις
7. Επιστημονικές Εταιρείες

Επίσης, υπάρχουν πάνω από 65 συλλογές όπου διατίθενται μεταξύ άλλων και τα εξής (Banos, 2018):

1. Ιδρυματικά Αποθετήρια Έρευνας
2. Οργανώσεις
3. Περιοδικά
4. Ψηφιακά Αρχεία και Ειδικές Συλλογές
5. Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών

Στο παρακάτω διάγραμμα απεικονίζεται και η αύξηση των ψηφιακών βιβλιοθηκών στον ελλαδικό χώρο στο πέρασμα των χρόνων (Banos, 2018):

Digital Libraries in Greece

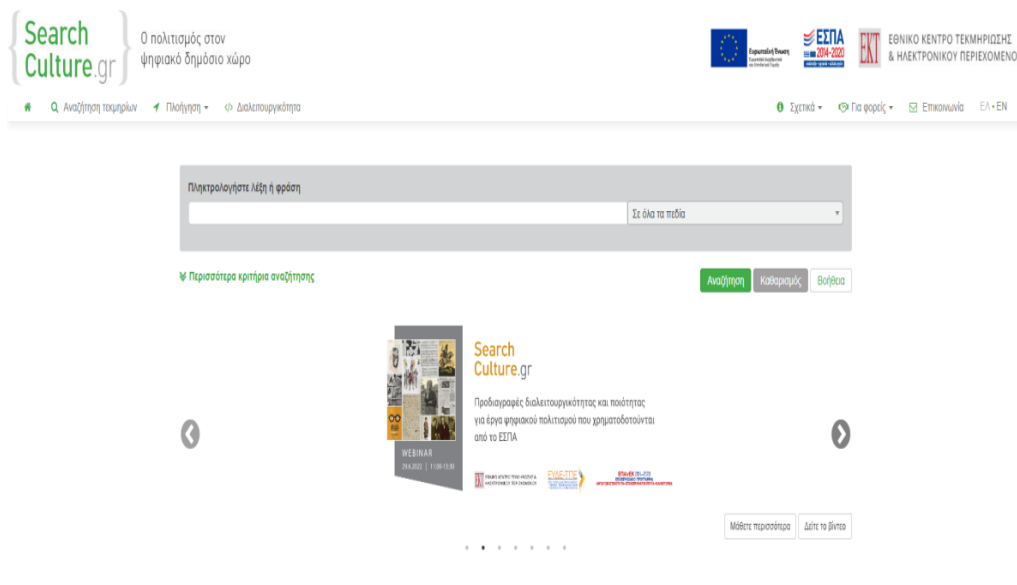
Πίνακας 2: Digital Library Developments in Greece

Τα αρχεία τα οποία συμπεριλαμβάνονται στις ψηφιακές βιβλιοθήκες είναι περίπου πεντακόσιες χιλιάδες και περιλαμβάνει μία ευρεία γκάμα αυτών μεταξύ άλλων και τα εξής (Banos, 2018):

1. Άρθρα, πρακτικά συνεδρίου
2. Εκκλησιαστικά αντικείμενα
3. Λογοτεχνικά βιβλία, θεατρικά έργα
4. Ιστορικές φωτογραφίες και καρτ ποστάλ
5. Μεταπτυχιακές και διδακτορικές διατριβές, ερευνητικές εργασίες
6. Παρτιτούρες, χειρόγραφα, χάρτες
7. Παρουσιάσεις και ομιλίες
8. Επιστημονικά και πολιτιστικά περιοδικά, εφημερίδες

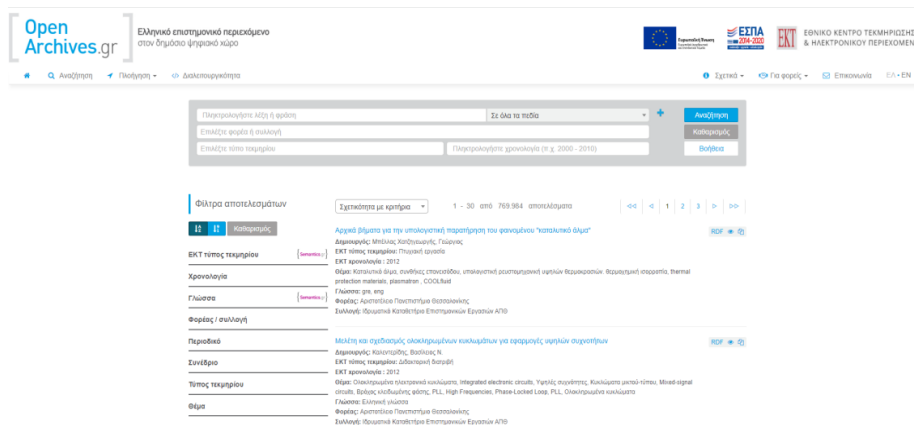
Οι οργανισμοί που διαθέτουν ψηφιακό υλικό στην Ελλάδα είναι οι παρακάτω:

1. [Searchculture](#): Ιδρύθηκε από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικού Περιεχομένου (ΕΚΤ) σε συνεργασία με το Ε.Π. "Ψηφιακή Σύγκλιση" για τη συγκέντρωση και ενοποίηση του συνόλου του Ελληνικού Ψηφιακού Πολιτιστικού Αποθέματος που παράγεται από φορείς με Δημόσια χρηματοδότηση. Το 2015 ξεκίνησε η λειτουργία του και διαθέτει 800.487 τεκμήρια από 76 φορείς.

Εικόνα 1: Search culture

2. [OpenArchives](#): Ξεκίνησε να λειτουργεί το 2006 και απευθύνεται κυρίως σε επιστημονικούς και ερευνητικούς φορείς. Διαθέτει 796.984 τεκμήρια από 78 φορείς περιεχομένου.

Εικόνα 2: Open Archives

3. Ψηφιοποιημένα λογοτεχνικά περιοδικά: Δημιουργήθηκε από το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου (ΕΚΕΒΙ) και έχουν ψηφιοποιηθεί περιοδικά όπως «Νέα Εστία», «Οδός Πανός», «Πλανόδιον», «Περίπλους», «Το Δέντρο» και «Η Λέξη».

<http://www.ekebi.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=node&cnode=488>

The screenshot shows the website of the National Center for the Book (EKEBI). The header includes the EKEBI logo and the Ministry of Culture and Sports. A navigation menu on the left lists various services. The main content area features a section for digital literary magazines, including a list of titles like 'Νέα Εστία', 'Οδός Πανός', 'Πλανόδιον', 'Περίπλους', 'Το Δέντρο', and 'Η Λέξη'. There is also a search bar and a list of recent news items.

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΒΙΒΛΙΟΥ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Φράσεις trasis
ΑΡΧΙΚΗ | ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ | SITE MAP | LINKS | ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

01. Το ΕΚΕΒΙ
02. Προώθηση της ανάγνωσης
03. Προβλή στο εξωτερικό
04. Διεθνής Έκθεση Βιβλίου Θεσσαλονίκης
05. Έκθεση Παιδικού και Εφηβικού Βιβλίου
06. Ενίσχυση Δημιουργών - Επαγγελματιών
07. Τεκμηρίωση - Βιβλιοθήκες - Έρευνες
08. Τρόπεζα δεδομένων - Αρχεία
09. Εκδόσεις του ΕΚΕΒΙ
10. Νομικά θέματα

Ψηφιοποιημένα λογοτεχνικά περιοδικά - Ηλεκτρονική βιβλιοθήκη
Το έργο της ψηφιοποίησης του περιεχομένου σημαντικών λογοτεχνικών περιοδικών και η δημιουργία της ηλεκτρονικής βιβλιοθήκης υλοποιήθηκε από το ΕΚΕΒΙ με τη χρηματοδότηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Κοινωνία της Πληροφορίας» (Γ' Κοινωνικό Πλάισιο Στήριξης), υπό τον συντονισμό του Υπουργείου Πολιτισμού (δημόσια συγχρηματοδότηση 75% από το ΕΤΠΑ και 25% από το Υπουργείο Πολιτισμού).
Στο πλαίσιο του προγράμματος έχουν ψηφιοποιηθεί σελίδες από τα περιοδικά «Νέα Εστία», «Οδός Πανός», «Πλανόδιον», «Περίπλους», «Το Δέντρο» και «Η Λέξη». Πρόκειται για τα περιοδικά που, ύστερα από τη σχετική ενημέρωση από πλευράς ΕΚΕΒΙ, ανταποκρίθηκαν άμεσα στην υλοποίηση του προγράμματος παραχωρώντας την άδεια να ψηφιοποιηθούν και να αναρτηθούν στον κόμβο του παλαιότερα τεύχη τους, ξεκινώντας από το έτος ίδρυσής τους μέχρι την ημερομηνία που όρισε καθένα από αυτά.
Κι αποτελεί φιλοδοξία η συνέχιση του έργου στο πλαίσιο ενός ευρύτερου σχεδίου ψηφιοποίησης των ελληνικών λογοτεχνικών περιοδικών.

Περιηγηθείτε στα τεύχη των περιοδικών:

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ	ΟΔΟΣ ΠΑΝΟΣ	Πλανόδιον	ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ
ΤΟ ΔΕΝΤΡΟ	Η Λέξη	Όροπέδιο	intelectum

Τα τελευταία νέα μας
01. ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΗΣ 10ης ΔΕΘΘ
Αναζητήστε τις φωτογραφίες σύμφωνα με την ημερομηνία ή τον τίτλο της εκδήλωσης
02. Παράταση αιτήσεων για συμμετοχή στο πρόγραμμα «Φράσεις» του ΕΚΕΒΙ
Η Επιτροπή του Προγράμματος «Φράσεις» του Εθνικού Κέντρου Βιβλίου (ΕΚΕΒΙ) συνεδρίασε στις 13 Μαΐου αποφασίζοντας να παρασταθεί έως τις αρχές Ιουνίου η δυνατότητα υποβολής αιτήσεων από ενδιαφερόμενους εκδοτικούς οίκους, φορείς, πνευματικά ιδρύματα και πολιτιστικούς οργανισμούς του εξωτερικού για την επιχορήγηση μεταφράσεων Ελλήνων συγγραφέων.

ή αναζητήστε με κριτήρια:
Περιοδικό
Συγγραφέας λογοτεχνικού κειμένου
Τίτλος λογοτεχνικού κειμένου
Αναζήτηση σε όλο το περιεχόμενο του κειμένου (OCR*)

Εικόνα 3: Εθνικό Κέντρο Βιβλίου

4. [Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού](#): Διαθέτει ένα ευρύ πολιτισμικό υλικό, όπως ανθολόγιο κειμένων από την Νέα Ελληνική Λογοτεχνία, ανθολόγιο αναagnώσεων, ανθολόγιο μαρτυριών και ανθολόγιο παιδικής παράδοσης και βιογραφικά στοιχεία και εργογραφίες των Κ.Π. Καβάφη, Κ.Θ. Δημαρά και Γ. Π. Σαββίδη.

The screenshot shows the website of the New Hellenic Institute. At the top, there is a banner with a stone wall background and the institute's logo, which features a tree and the text 'ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΡΙΟ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ' and 'ΑΘΗΝΑ 1996'. Below the banner, the title 'Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού' is displayed, followed by the subtitle 'ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ'. The main content area includes a search bar with the text 'Αναζήτηση τίτλων' and a search button. Below the search bar, there is a paragraph of text in Greek describing the institute's digital collection. To the left of the main text, there is a sidebar with a menu of categories: 'Βιβλιοθήκη', 'Ανθολόγιο Λογοτεχνίας', 'Ανθολόγιο Αναagnώσεων', 'Ανθολόγιο Μαρτυριών', 'Ανθολόγιο Παιδικό', 'Χρονολόγιο', 'Έργα Αναφοράς', 'Συνδέσεις', and 'Κατάλογος'. Below this menu is another section titled 'Το Σπουδαστήριο' with sub-items 'Ιστορικό' and 'Εκδόσεις-Εκδηλώσεις'. To the right of the main text, there are three profile boxes for authors: 'Κ. Π. Καβάφης', 'Κ. Θ. Δημαράς', and 'Γ. Π. Σαββίδης'. Each profile box contains a portrait, a 'Βιογραφία' link, an 'Εργογραφία' link, and an 'Αρχείο' link. At the bottom of the page, there is a logo for 'ΧΟΡΗΓΟΣ: ΟΝΑΣΣΙΣ ΚΟΙΝΩΦΕΛΕΣ ΙΔΡΥΜΑ'.

Εικόνα 4: Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού

5. [Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδας](#): Η Εθνική Βιβλιοθήκη παρέχει στους χρήστες πρόσβαση σε πληθώρα ηλεκτρονικών πηγών χωρίς να είναι πιστοποιημένοι χρήστες της βιβλιοθήκης. Για την ελεύθερη πρόσβαση το μόνο που χρειάζεται είναι να συνδεθούν σε έναν από τους υπολογιστές που διαθέτει η βιβλιοθήκη. Μόνο για την απομακρυσμένη πρόσβαση στις ηλεκτρονικές πηγές χρειάζεται κάποιος να είναι πιστοποιημένος χρήστης και κάθε έξι μήνες να κάνει αίτηση για ανανέωση της πρόσβασης.

Η βιβλιοθήκη, επιπλέον, διαθέτει ηλεκτρονικό αναγνωστήριο με πάνω από 2.200 βιβλία που χωρίζονται σε δέκα κύριες κατηγορίες : γενικά θέματα, φιλοσοφία και ψυχολογία, θρησκεία, ιστορία και γεωγραφία, γλώσσα, τεχνολογία (εφαρμοσμένες επιστήμες), λογοτεχνία και ρητορική, κοινωνικές επιστήμες, φυσικές επιστήμες και μαθηματικά, τέχνες και διασκέδαση (καλές και διακοσμητικές τέχνες).

Τέλος, έχει ψηφιακή συλλογή εφημερίδων και αποτελείται από τις παρακάτω: Ελευθερία (1944-1967), Εμπρός (1896-1969), Μακεδονία (1911-1981), Ριζοσπάστης (1917-1983), Σκριπ (1893-1963), Ακρόπολις (1883-1884), Ταχυδρόμος Αιγύπτου (1958-1977). Συνολικά έχουν ψηφιοποιηθεί πάνω από 270.000 σελίδες και η συλλογή διαθέτει οπτική αναγνώριση χαρακτήρων (OCR) για την εύκολη αναζήτηση όρων μέσα στο κείμενο.

Ηλεκτρονικό ^(EBE) Αναγνωστήριο
e-Reading ^(NLG) Room

Εγγραφή / Είσοδος

Αναζήτηση στο ηλεκτρονικό αναγνωστήριο

Το ράφι μου

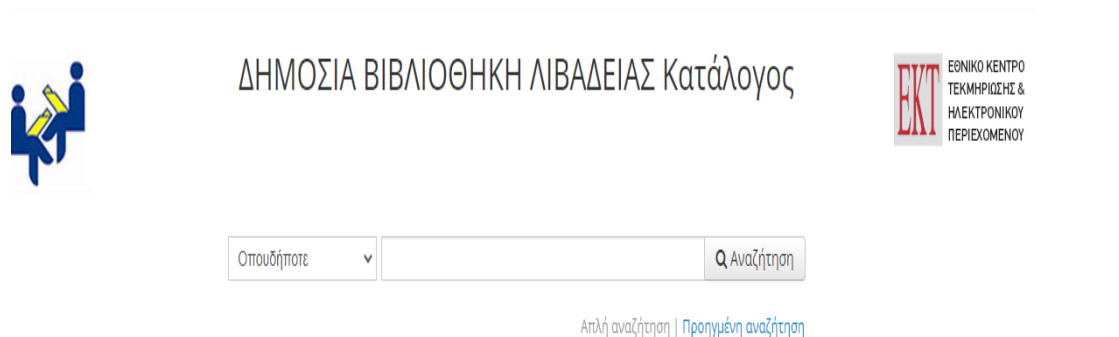
Οι όροι χρήσης της υπηρεσίας του Ηλεκτρονικού Αναγνωστηρίου έχουν ανανεωθεί. Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφτείτε την ενότητα **Ηλεκτρονικό Αναγνωστήριο**

ΤΟ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΡΙΟ	ΟΔΗΓΙΕΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ	ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ	ΣΥΧΝΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ
ΒΙΒΛΙΑ	ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ	ΕΚΔΟΤΙΚΟΙ ΟΙΚΟΙ	ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Εικόνα 5: Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδας – Ψηφιακό Αναγνωστήριο

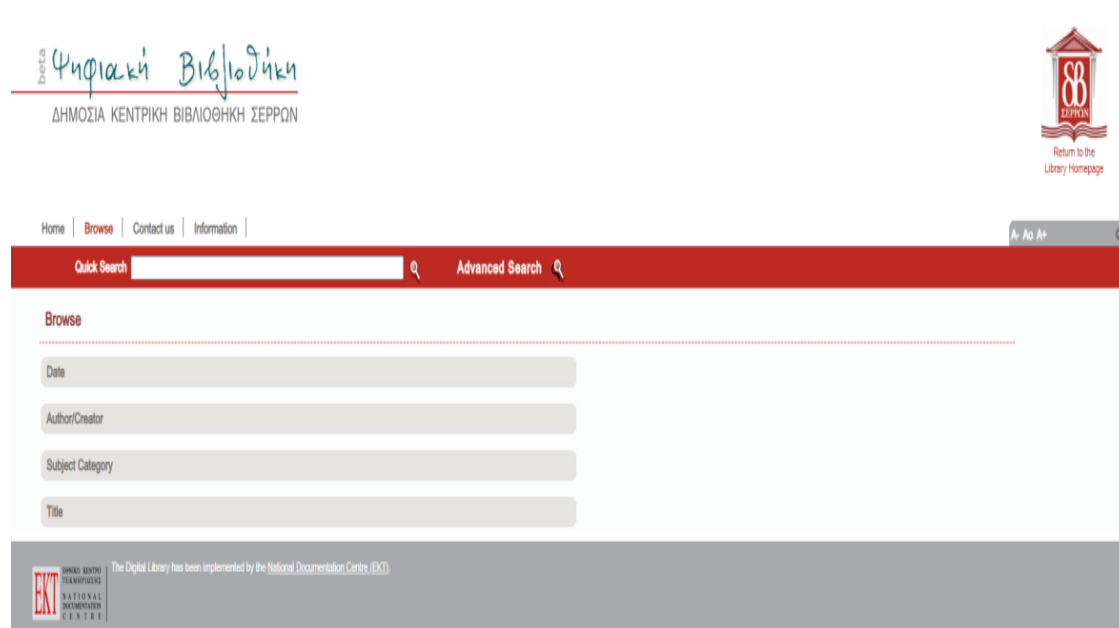

6. [Δημόσια Βιβλιοθήκη Λιβαδειάς](#): Διαθέτει 1.100 τεκμήρια, τοπικού ενδιαφέροντος, άλλου βιβλιακού υλικού (συνήθως σπάνιου και δυσεύρετου ή επισφαλούς από τη χρήση του σε φυσική μορφή) και εγγραφές προς μετάβαση σε άλλες έγκριτες ψηφιακές συλλογές φορέων και οργανισμών.

Εικόνα 6: Δημόσια Βιβλιοθήκη Λιβαδειάς

7. [Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σερρών](#): Η Δημόσια Βιβλιοθήκη Σερρών πέρα από τη συλλογή βιβλίων, διαθέτει και μια αξιοσημείωτη συλλογή ψηφιακού υλικού που αποτελείται από βιβλία, συλλογές και εφημερίδες και έχει οργανωθεί από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ).

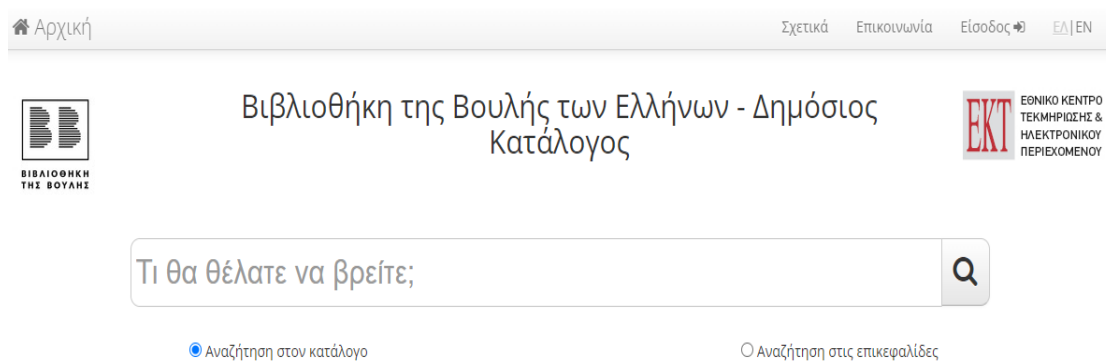
Εικόνα 7: Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σερρών

8. [Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας](#): Η συγκεκριμένη βιβλιοθήκη έχει ξεχωρίσει για την πρωτοπορία της και τις δραστηριότητες που διοργανώνει. Η βιβλιοθήκη διαθέτει για το αναγνωστικό κοινό δυο ψηφιακές μηχανές ανάγνωσης (kindles) που έχουν εγκατεστημένα 157 βιβλία στην αγγλική γλώσσα. Επίσης, στο χώρο της βιβλιοθήκης υπάρχει υπολογιστής με την εφαρμογή PressDisplay που παρέχει πρόσβαση σε πάνω από 2.200 περιοδικά από 97 χώρες και σε 54 γλώσσες.

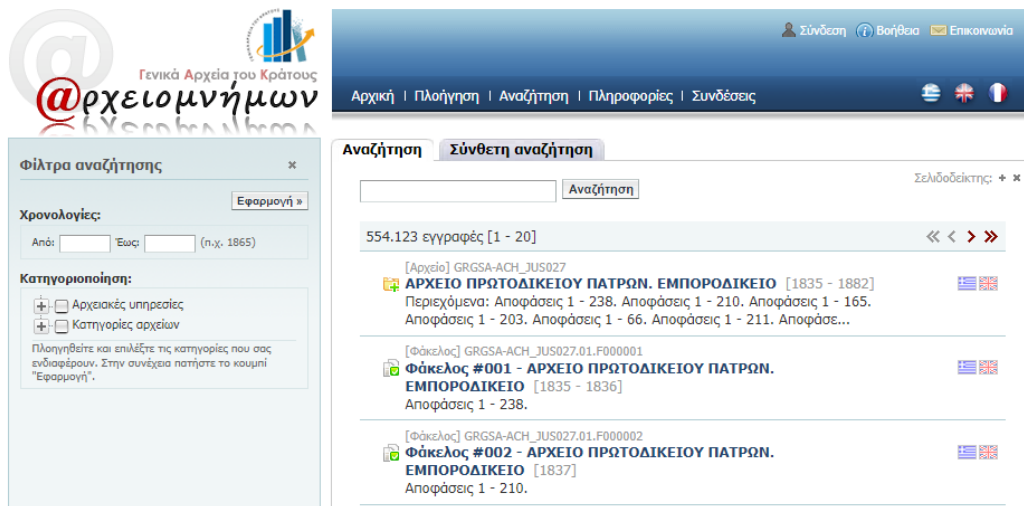
Εικόνα 8: Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

9. [Βουλή των Ελλήνων](#): Η συλλογή της αποτελείται από εφημερίδες και περιοδικά - μικροταινίες, συντάγματα και κανονισμούς, ιστορικό κοινοβουλευτικό αρχείο και αρχειακή συλλογή κρατικών/δημόσιων εγγράφων σχετίζεται με την Ελληνική Επανάσταση και την περίοδο της διακυβέρνησης του Ι. Καποδίστρια.

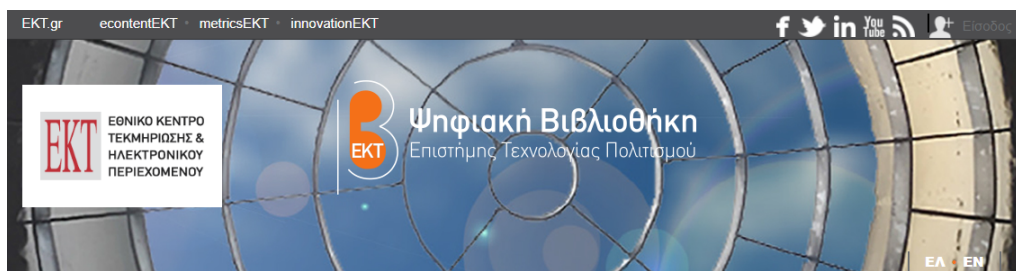
Εικόνα 9: Κατάλογος Βιβλιοθήκης της Βουλής των Ελλήνων

10. [Αρχειομνήμων – Γενικά Αρχεία του Κράτους \(ΓΑΚ\)](#): Τα ΓΑΚ διαθέτουν αρχειακές συλλογές που αποτελούν μέρος της πολιτισμικής κληρονομιάς μας. Τα τεκμήρια που έχουν ψηφιοποιηθεί χωρίζονται σε 45 αρχεία και κάθε αρχείο διαθέτει υποκατηγορίες.

Εικόνα 10: Γενικά Αρχεία του Κράτους

11. [Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης \(ΕΚΤ\)](#): Στον χώρο της βιβλιοθήκης λειτουργεί το Ηλεκτρονικό Αναγνωστήριο και είναι ελεύθερη η πρόσβαση σε 16.500 περιοδικά, 26.570 βιβλία και 72 βάσεις δεδομένων.

Περιοδικά Ανοικτής Πρόσβασης

Συλλογή	Περιγραφή	Θεματική Κατηγορία
OpenEdition Journals	OpenEdition brings together four platforms dedicated to electronic resources and academic information in the humanities and social sciences.	Ανθρωπιστικές Επιστήμες, Κοινωνικές Επιστήμες
FreeMedicalJournals.com	4308 Journals sorted by topic, impact, free access (immediately, after 1-6 months, after 7-12 months, later) and title.	Ιατρική και Επιστήμες Υγείας
Περιοδικά από το PubMed Central	PMC is a free full-text archive of biomedical and life sciences journal literature at the U.S. National Institutes of Health's National Library of Medicine (NIH/NLM).	Ιατρική και Επιστήμες Υγείας

Εικόνα 11: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης – Κατάλογος περιοδικών

12. [Παιδαγωγικό Ινστιτούτο](#): Στη συγκεκριμένη σελίδα είναι διαθέσιμα όλα τα σχολικά βιβλία σε ψηφιακή μορφή.

The screenshot shows the website of the Ministry of Education, Youth and Sports (Υπουργείο Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων). The main heading is "Παιδαγωγικό Ινστιτούτο". The date is 28/7/2022. There are links for "Αρχική σελίδα" and "Επικοινωνία". The main content area is titled "ΣΧΟΛΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΣΕ ΨΗΦΙΑΚΗ ΜΟΡΦΗ" and lists several categories: "Βιβλία Δημοτικού", "Βιβλία Γυμνασίου", "Παροράματα βιβλίων Δημοτικού - Γυμνασίου", and "Προσχολική Αγωγή". A paragraph explains that books are available in digital format for the General and Vocational Lyceum, and that they can be searched from the main website. A URL is provided: <http://digitalschool-4.minedu.gov.gr/modules/auth/listfaculte.php>. The footer includes "Σχεδίαση και ανάπτυξη: Γραφείο Πληροφορικής Π.Ι." and "©2004- 2011, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο".

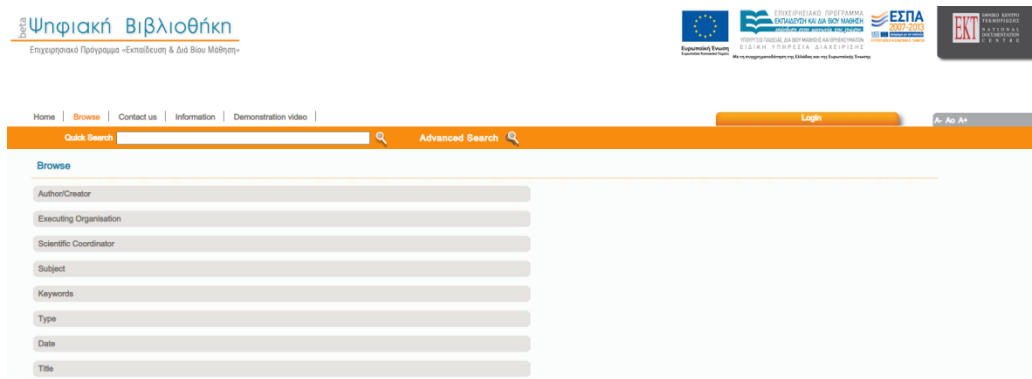
Εικόνα 12: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

13. [Φωτόδεντρο Διαδραστικά Σχολικά Βιβλία](#): Είναι ο επίσημος ψηφιακός χώρος του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και διαθέτει σε ψηφιακή μορφή τα βιβλία που διδάσκονται σε όλες τις βαθμίδες της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Διαθέτει όλα τα σχολικά βιβλία για το Δημοτικό, Γυμνάσιο, Γενικό Λύκειο και ΕΠΑ.Λ σε ψηφιακή μορφή pdf και πάνω από 160 διαδραστικά σχολικά βιβλία.

The screenshot shows the website of the Phototree Interactive School Books (Φωτόδεντρο Διαδραστικά Σχολικά Βιβλία). The website has a green and blue theme. At the top, there are three navigation buttons: "ΟΛΟ ΤΟ ΥΛΙΚΟ" (blue), "ΥΛΙΚΟ ΑΝΑ ΤΑΞΗ" (red), and "ΥΛΙΚΟ ΑΝΑ ΜΑΘΗΜΑ" (yellow). Below these is a search bar with the placeholder text "Γράψτε μία ή περισσότερες λέξεις κλειδιά" and a "Αναζήτηση" button. The main content area features three large, stylized tree icons representing the navigation options: "ΔΕΙΤΕ ΟΛΟ ΤΟ ΥΛΙΚΟ", "ΔΕΙΤΕ ΤΟ ΥΛΙΚΟ ΑΝΑ ΤΑΞΗ", and "ΔΕΙΤΕ ΤΟ ΥΛΙΚΟ ΑΝΑ ΜΑΘΗΜΑ". The background is a lush green field.

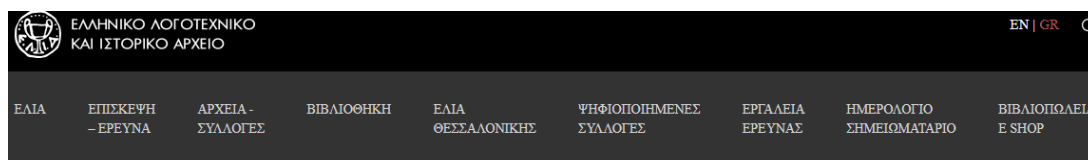
Εικόνα 13: Φωτόδεντρο Διαδραστικά Σχολικά Βιβλία

14. [Εκπαίδευση και δια βίου μάθηση](#): Διαθέτει ψηφιοποιημένα αρχεία από το 1997 έως το 2006 και υλοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του Β΄ και του Γ΄ΚΠΣ μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση» (ΕΠΕΑΕΚ).

Εικόνα 14: Εκπαίδευση & Δια Βίου Μάθηση

15. [Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο \(Ε.Λ.Ι.Α.\)](#): Έχει ψηφιοποιήσει μεγάλο μέρος των συλλογών της (100.000 τεκμήρια) και είναι διαθέσιμο στους ερευνητές. Παρέχει ελεύθερη πρόσβαση σε μια μεγάλη ψηφιακή συλλογή με 458 τίτλοι σπάνιων ελληνικών περιοδικών του 19ου και του 20ού αιώνα και συνολικά 25.648 τεύχη. Ο κατάλογος αποτελείται από βιβλία, περιοδικά και ξεπερνά τις 35.000 εγγραφές.

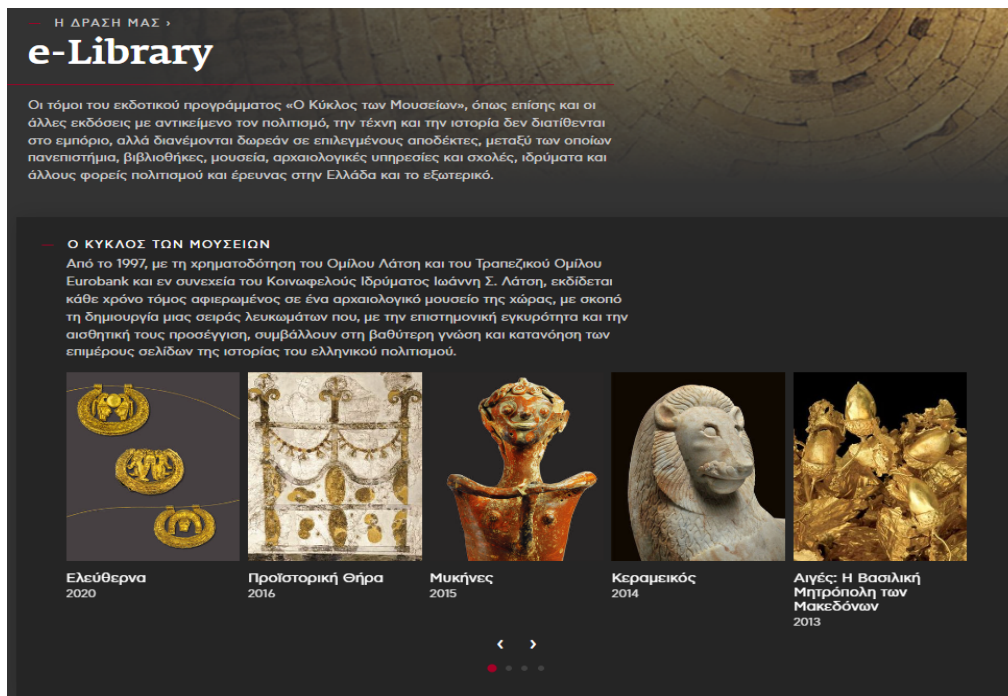

Αρχική > Ψηφιοποιημένες συλλογές > ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ

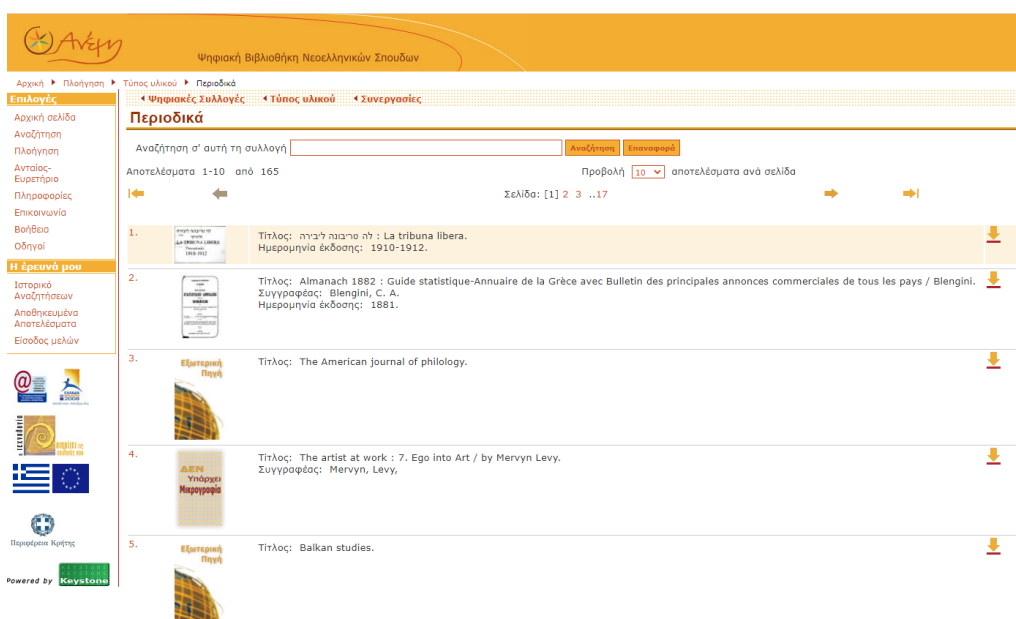
Εικόνα 15: Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο

16. [Κοινωφελές Ίδρυμα Ι.Σ. Λάτση](#): Περιλαμβάνει όλες τις εκδόσεις του Ιδρύματος της σειράς «Ο Κύκλος των Μουσείων» και άλλες εκδόσεις που αφορούν τις τέχνες, τον πολιτισμό και την ιστορία.

Εικόνα 16: Κοινωφελές Ίδρυμα Ι.Σ. Λάτση

17. [Ανέμη – Βιβλιοθήκη Νεοελληνικών Σπουδών](#): Ιδρύθηκε το 2006 από τη βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου της Κρήτης και περιλαμβάνει στη συλλογή της 2.000.000 ψηφιοποιημένες σελίδες σπάνιων βιβλίων και νεότερων εκδόσεων.

Εικόνα 17: Ανέμη – Κατάλογος Περιοδικών

18. [Κοσμόπολις – Ψηφιακή Συλλογή](#): Περιλαμβάνει 14 φιλολογικά και λογοτεχνικά περιοδικά που κυκλοφόρησαν στην Ελλάδα από το 1834 έως το 1930.

Κ ΚΟΣΜΟΠΟΛΙΣ
ψηφιακή συλλογή

Αρχική Σελίδα > Αναζήτηση

Αναζήτηση

Αναζήτηση σε όλες τις κατηγορίες για **Αναζήτηση**

Μέσα σε

Αναζήτηση σε κατηγορίες

Συγγραφείς

Τίτλος

Περιληψη

Πλήρες κείμενο

Συμπληρωματικό (-ά) Αρχείο(-α)

Ημερομηνία

Από

Μέχρι

Όροι ευρετηρίασης

Επιστημονικός(οι) κλάδος(οι)

Λέξεις κλειδιά

Τύπος (μέθοδος/προσέγγιση)

Κάλυψη

Όλα τα πεδία των όρων ευρετηρίασης

Αναζήτηση

Open Journal Systems
Βοήθεια

Χρήστης

Όνομα χρήστη

Κωδικός Πρόσβασης

Απομνημόνευση χρήστη

Συνδεθείτε

Γλώσσα

Επιλογή γλώσσας

ελληνικά Υποβολή

Περιεχόμενα Περιοδικού

Αναζήτηση

Αναζήτηση Πεδίου

Όλα

Αναζήτηση

Μέγεθος Χαρακτήρων

Εικόνα 18: Κοσμόπολις – Σελίδα Αναζήτησης

19. [Ελληνικό Ινστιτούτο Βενετίας](#) : Το υλικό που έχει ψηφιοποιηθεί χρονολογείται από τον 14^ο έως τον 20^ο αιώνα και αποτελείται από 42 κατάστιχα, 209 λυτά έγγραφα, 7 χειρόγραφα, 40 εικόνες.

Ψηφιοποιημένο Αρχείο του Ελληνικού Ινστιτούτου Βενετίας

Αρχική σελίδα [Χειρόγραφα](#) [Μικρογραφίες](#) [Κατάστιχα](#) [Έγγραφα](#) [Εικόνες](#) [Αναζήτηση](#)

Φωνητικό

Χειρόγραφα

Αλφαβητική παρουσίαση ως προς: τίτλο, χρονολογία, αριθμό χειρογράφου

Εμφάνιση μόνο των χειρογράφων με αριθμό:

Υπάρχουν 13 καταχωρήσεις.

	<p>«Παρηγορία» του ναού του Αγίου Γεωργίου της Βενετίας 17ος αιώνας Παραμυθιός ειδώνας, 33.00x28,50εκ. ΑΕΒ, χιφ. οο. 15, φφ. 1r-102v</p> <p>Βιβλίο της «Προθέσεως» ή «Παρηγορίας» του ναού του Αγίου Γεωργίου της Βενετίας. Στο βιβλίο της «Παρηγορίας» καταγράφονται κατά γεωγραφικές περιοχές τα ονόματα των ευαγρών του ναού που μνημονεύονται κατά τη λειτουργία. Οι καταγραφές αρχίζουν την 1η Απριλίου 1641. Κάθε σελίδα χωρίζεται σε τρεις στήλες και περιέχει πλούσια διακόσμηση. Στο επάνω μέρος της αναφέρεται η γεωγραφική προέλευση των ευαγρών: Κύπρος, Αθήνα, Κρήτη, Ναύπλιο, Μοριάς, Σερβία (ήταν Μικαελόβι, Κέρκυρα, Σκάνδινοβ και Κεφαλονιά κ.λπ.).</p> <p>Λέξεις-κλειδιά: Πρόθεση, Παρηγορία, ναός Αγίου Γεωργίου, ευαγρές, Κύπρος, Αθήνα, Κρήτη, Ναύπλιο, Μοριάς, Σερβία, Κέρκυρα, Σκάνδινοβ, Κεφαλονιά</p>
	<p>Αυτόγραφο σημειωματάριο του Γαβριήλ Σιθέρου 1592 - 1598</p> <p>ΑΕΒ, χιφ. οο. 14α</p> <p>Στα σημειωματάρια του ο Γαβριήλ Σιθέρου, μητροπολίτης Φιλαδέλφειας, καταγράφει τα έσοδα και τα έξοδα του, τους λογαριασμούς των διοικήσεών του με πρόσωπα στη Βενετία και σε άλλες περιοχές, σχέδια επιστολών και προσωπικές του σκέψεις. Το χειρόγραφο 14α καλύπτει την χρονική περίοδο 1581-1588.</p> <p>Λέξεις-κλειδιά: μητροπολίτης Φιλαδέλφειας Γαβριήλ Σιθέρου</p>
	<p>Αυτόγραφο σημειωματάριο του Γαβριήλ Σιθέρου 1603 - 1604</p> <p>ΑΕΒ, χιφ. οο. 14β</p> <p>Στα σημειωματάρια του ο Γαβριήλ Σιθέρου, μητροπολίτης Φιλαδέλφειας, καταγράφει τα έσοδα και τα έξοδα του, τους λογαριασμούς των διοικήσεών του με πρόσωπα στη Βενετία και σε άλλες περιοχές, σχέδια επιστολών και προσωπικές του σκέψεις. Το χειρόγραφο 14β καλύπτει την χρονική περίοδο 1603-1604.</p> <p>Λέξεις-κλειδιά: μητροπολίτης Φιλαδέλφειας Γαβριήλ Σιθέρου</p>

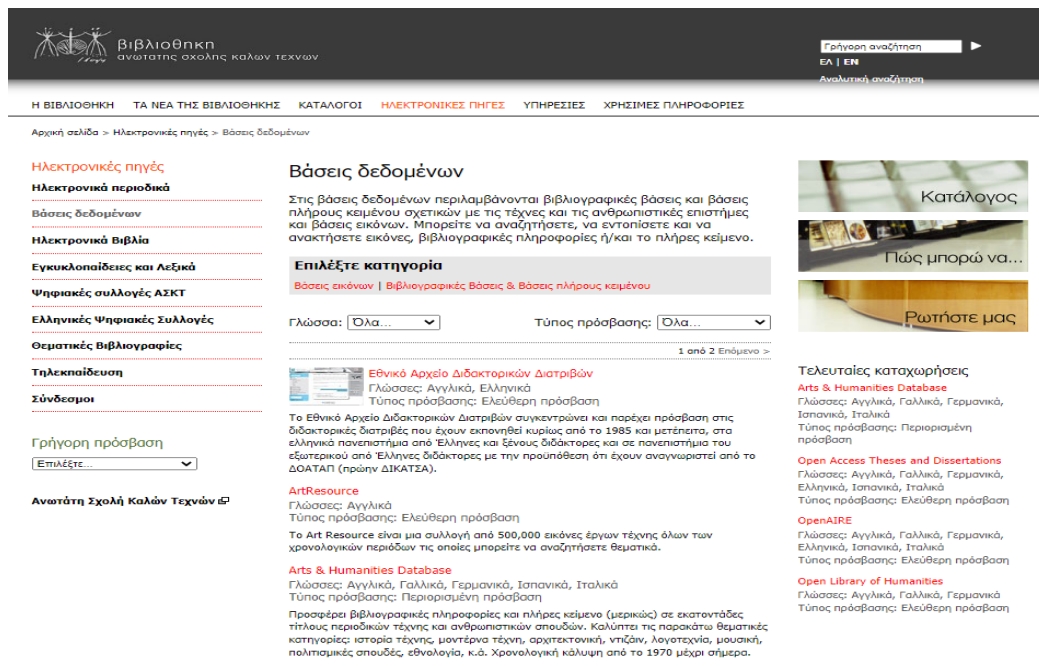
Εικόνα 19: Ελληνικό Ινστιτούτο Βενετίας – Κατάλογος Χειρόγραφων

20. [Δημοτική Βιβλιοθήκη Βικελαίας](#): Η Δημοτική Βιβλιοθήκη έχει ψηφιοποιήσει σημαντικά βιβλία, εφημερίδες, περιοδικά και το αρχείο της Δημογεροντίας.

Εικόνα 20: Δημοτική Βιβλιοθήκη Βικελαίας – Κατάλογος Περιοδικών

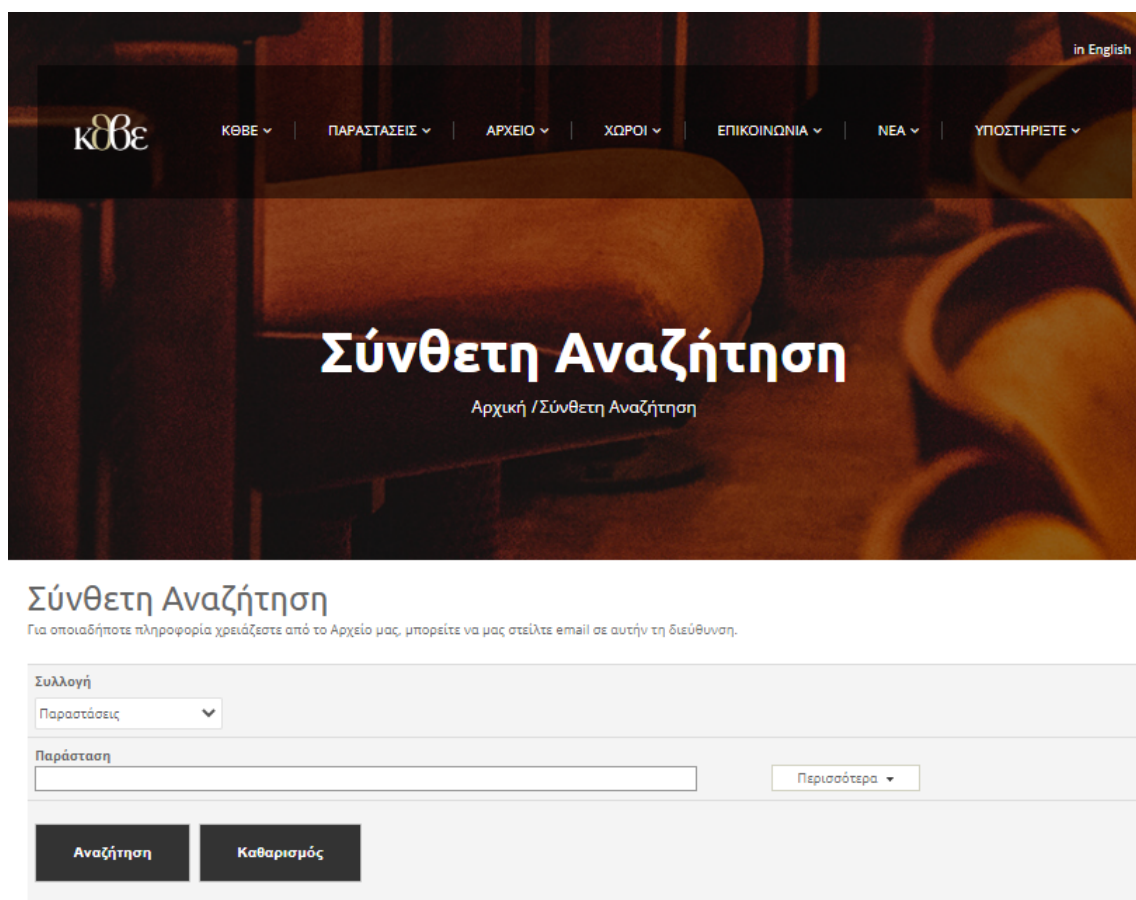
21. [Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών](#): Η Βιβλιοθήκη ΑΣΚΤ παρέχει πρόσβαση σε ηλεκτρονικά περιοδικά, βάσεις δεδομένων, ηλεκτρονικά βιβλία, εγκυκλοπαίδειες και λεξικά.

Εικόνα 21: Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών – Βάσεις Δεδομένων

22. [Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδας](#): Κάθε ενδιαφερόμενος έχει ψηφιακή πρόσβαση στο αρχείο των παραστάσεων του ΚΘΒΕ, πιο συγκεκριμένα σε [1.350 παραγωγές](#) και από το 1961 μέχρι σήμερα και σε 138.833 ψηφιακά αρχεία που σχετίζονται μ' αυτές.

in English

ΚΘΒΕ

ΚΘΒΕ ▾ | ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ▾ | ΑΡΧΕΙΟ ▾ | ΧΩΡΟΙ ▾ | ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ▾ | ΝΕΑ ▾ | ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΤΕ ▾

Σύνθετη Αναζήτηση

Αρχική / Σύνθετη Αναζήτηση

Σύνθετη Αναζήτηση

Για οποιαδήποτε πληροφορία χρειάζεστε από το Αρχείο μας, μπορείτε να μας στείλετε email σε αυτήν τη διεύθυνση.

Συλλογή
Παραστάσεις ▾

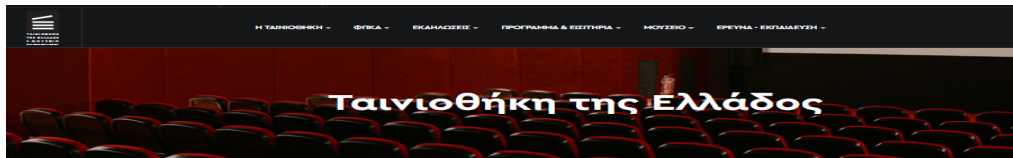
Παράσταση

Περισσότερα ▾

Αναζήτηση   Καθαρισμός

Εικόνα 22: Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδας – Σελίδα Αναζήτησης

23. [Ταινιοθήκη της Ελλάδας – Μουσείο Κινηματογράφου](#): Η συλλογή που διαθέτει σε ψηφιακή μορφή χωρίζεται σε τέσσερις κατηγορίες: Φιλμογραφία (5.237 τεκμήρια), Επικάικια (100 τεκμήρια), Έντυπα (310 τεκμήρια) και Προγράμματα (1.795 τεκμήρια).

Ψηφιακή Συλλογή – Φιλμογραφία

Κατηγορία:

Είδος:

Έτος παραγωγής:

Με φωτογραφίες:

Με αφίσες:

Με βίντεο:

Τίτλος:

Λέξεις κλειδιά:

Συντελεστής:

Περισσότερα:

Βραβεία/Διακρίσεις:

Διοργανιστής:

Έτος:

Ταξινόμηση με:

Αλφβητικά σειρά Φθίνουσα σειρά

Σύνολο: Βρέθηκαν αποτελέσματα.

Εμφάνιση:

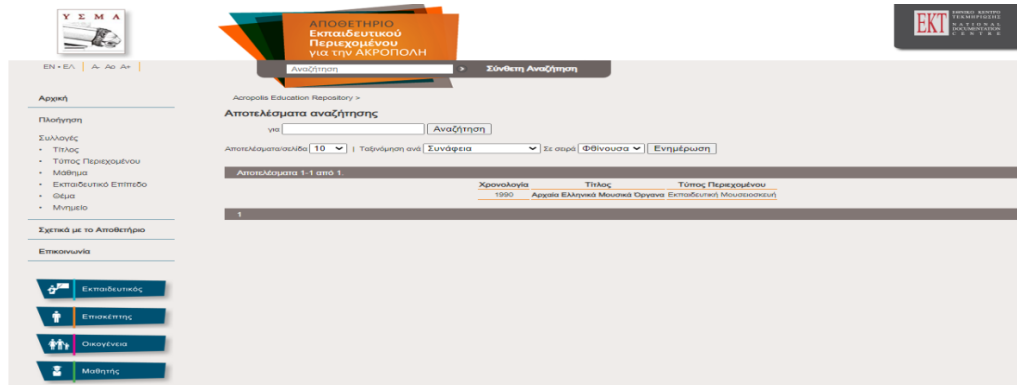
Εικόνα 23: Ταινιοθήκη της Ελλάδας – Κατηγορία «Φιλμογραφία»

24. [Μουσική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος](#): Κάθε ενδιαφερόμενος έχει τη δυνατότητα να περιηγηθεί στις συλλογές της Βιβλιοθήκης ψηφιακά. Η βιβλιοθήκη διαθέτει το αρχείο για τους Νίκο Σκαλκώτα, Μίκη Θεοδωράκη, Δημήτριο Λιάλιο, FrankChoisy, Νηλέα Καμαράδου. Επίσης, υπάρχει μουσικών περιοδικών, ηχογραφήσεων, παρτιτούρων, λιμπρέτων και συλλογή προγραμμάτων που το παλιότερο χρονολογείται από το 1882.

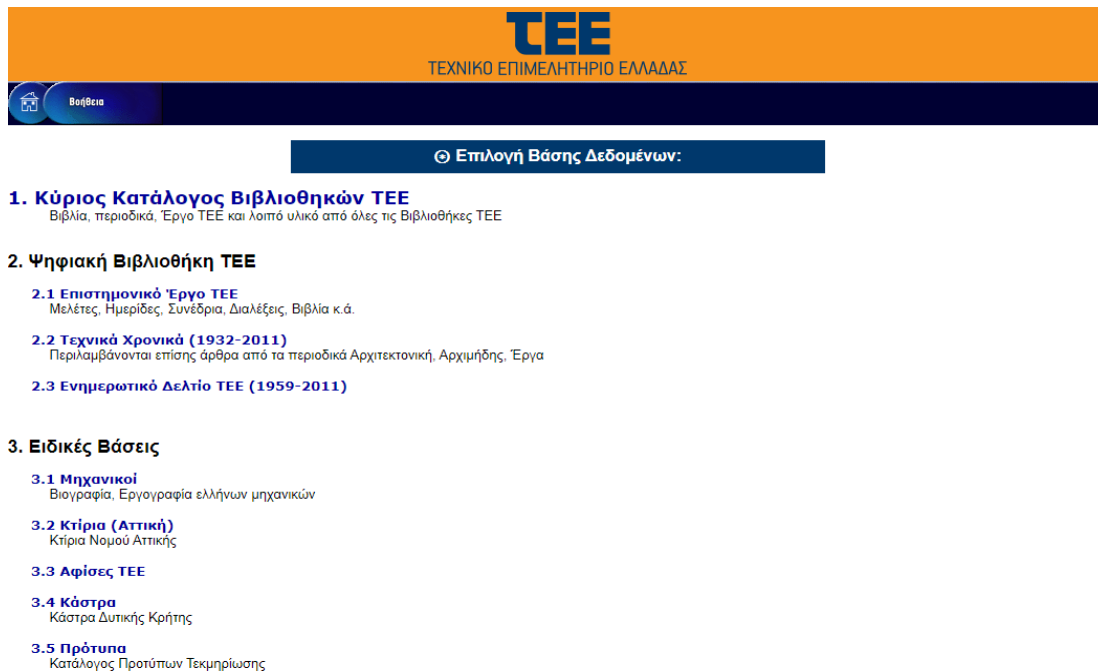
Εικόνα 24: Μουσική Βιβλιοθήκη της Ελλάδας – Κατάλογος ψηφιακών συλλογών

25. [Αποθετήριο Εκπαιδευτικού Περιεχομένου για την Ακρόπολη](#): Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να πλοηγηθούν στο αποθετήριο και να μελετήσουν το εκπαιδευτικό υλικό που αφορά την Ακρόπολη. Η πλοήγηση στο υλικό μπορεί να γίνει με τέσσερις ρόλους χρήστη: Εκπαιδευτικός, Επισκέπτης, Οικογένεια και Μαθητής ().

Εικόνα 25: Αποθετήριο Εκπαιδευτικού Περιεχομένου για την Ακρόπολη – Σελίδα Αναζήτησης

26. [Βιβλιοθήκη του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας](#): Οι ψηφιακές συλλογές που διαθέτει αφορούν το επιστημονικό έργο του ΤΕΕ, συλλογή με διαφημίσεις στα Τεχνικά Περιοδικά του ΤΕΕ (Τεχνικά χρονικά, Ενημερωτικό Δελτίο ΤΤΕ, Έργα) και άρθρα από τα περιοδικά «Αρχιτεκτονική», «Ζυγός», «Αρχιμήδης» και «Έργα».

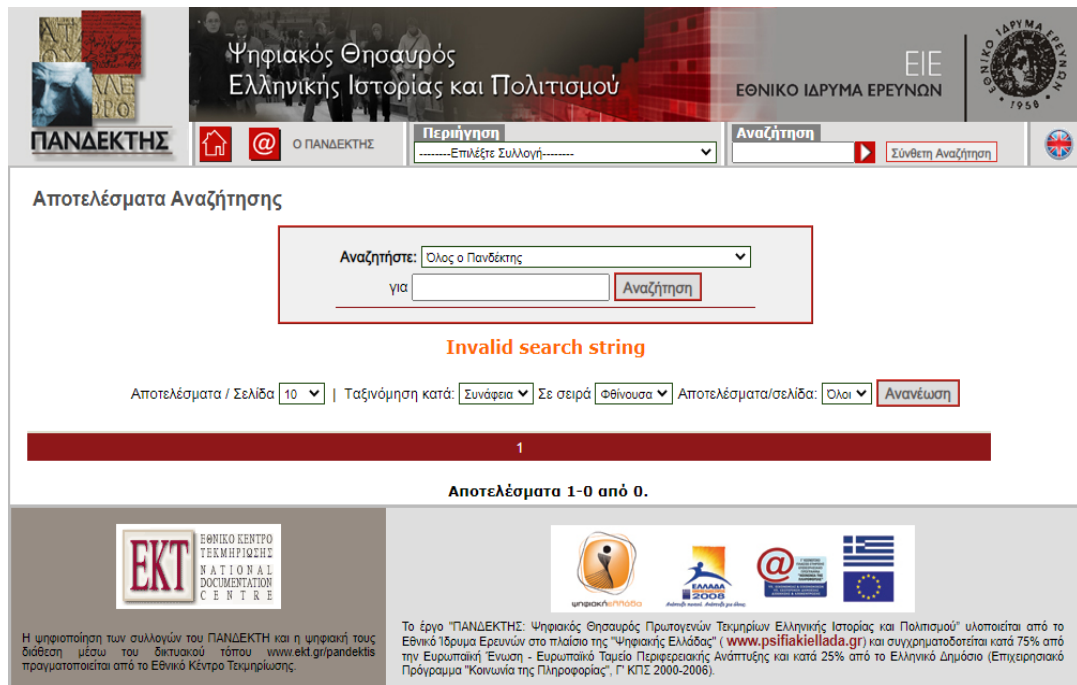
Εικόνα 26: Βιβλιοθήκη του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας – Σελίδα Αναζήτησης

27. [Μυριόβιβλος–Εκκλησία της Ελλάδας](#): Αποτελείται από βιβλία σε διάφορες γλώσσες, όπως ελληνικά, αγγλικά, γαλλικά, ισπανικά, ιταλικά, γερμανικά, ρώσικα, ρουμάνικα και βουλγάρικα ().

Εικόνα 27: Μυριόβιβλος – Σελίδα Αναζήτησης

28. [Πανδέκτης](#): Είναι ο ψηφιακός θησαυρός της ελληνικής ιστορίας και του πολιτισμού και αποτελείται από ψηφιοποιημένο υλικό των συλλογών του Ινστιτούτου Νεοελληνικών Ερευνών, Βυζαντινών Ερευνών και Ελληνικής και Ρωμαϊκής Αρχαιότητας και διατίθενται ψηφιακά στο Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης.

Εικόνα 28: Πανδέκτης

29. [Σύγχρονη ελληνική ποίηση](#): Νεότεροι και σύγχρονοι έλληνες ποιητές και ποιήτριες διαθέτουν ψηφιακά τα ποιήματά τους στην παρούσα ιστοσελίδα ().

The screenshot shows the website 'Poetry.gr' with a navigation menu at the top: Αρχική | Ποιητές-Ποιήτριες | Ποιήματα | Κείμενα | Επικοινωνία. The main heading is 'Ποιήματα' (Poetry) with the subtitle 'νεότερων και σύγχρονων ελλήνων ποιητών και ποιητριών'. On the left, there is a search bar and a 'Χρονολογικά' (Chronological) filter menu with options from 2020-2029 down to 1940-1949. The main content area displays a grid of poetry titles:

Άτιτλο 1. Κιχέμ Νίκος 2021	Άτιτλο 2. Κιχέμ Νίκος 2021
Άτιτλο 3. Κιχέμ Νίκος 2021	Άτιτλο 4. Κιχέμ Νίκος 2021
Άτιτλο 5. Κιχέμ Νίκος 2021	Της Ηχώσ και της Κρίστεβα
Βασιλική κινστέρνα	Άτιτλο 1.

Εικόνα 29: Σύγχρονη Ελληνική Ποίηση

30. [Ελεύθερη Ψηφιακή Βιβλιοθήκη](#): Είναι μια ψηφιακή βιβλιοθήκη ανοικτής πρόσβασης που δημιουργήθηκε το 2010 και αποτελείται από δωρεάν ebooks και ηχητικά βιβλία τα οποία διατίθενται από τους ίδιους του συγγραφείς ή τους εκδοτικούς οίκους. Οι κατηγορίες που διαχωρίζονται τα βιβλία είναι λογοτεχνικά (μυθιστορήματα, νουβέλες, παιδική, ποίηση), αρχαία ελληνική γραμματεία και επιστήμες (θετικές, εφαρμοσμένες, κοινωνικές και ανθρωπιστικές).

The screenshot shows the website 'eBooks4Greeks' with a navigation menu: ΒΙΒΛΙΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ | ΑΡΧ. ΕΛΛ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ | ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ | ΤΕΧΝΕΣ | ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ | ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ | ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ+ | Search... The main content area displays the book 'ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ, ΒΑΤΡΑΧΟΙ - Ανδρέας Γ. Κατσούρης'. The page includes a description of the book, the author's name, and a 'Δείτε το βιβλίο' button. On the right, there are promotional banners for audiobooks and other books.

Εικόνα 30: Ελεύθερη Ψηφιακή Βιβλιοθήκη-Κατηγορία «Αρχαία Ελληνική Γραμματεία»

31. [Freebooks](#): Η ιστοσελίδα αποτελείται από ηλεκτρονικά βιβλία που έχουν άδεια creativecommons ή έχουν καταχωρηθεί κατόπιν άδειας του συγγραφέα. Τα βιβλία χωρίζονται σε κατηγορίες όπως αρχαία ελληνική γραμματεία, αυτοβελτίωση, λογοτεχνία, παιδικά, περιοδικά κ.α.

Free-Ebooks.gr ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ   ΣΥΝΔΕΣΗ   ΕΓΓΡΑΦΗ

Επιστήμες

Βιβλία > Επιστήμες

Κατηγορίες

- Αυτοματισμός και Ρομποτική
- Βιολογία
- Μηχανική
- Ιατρική
- Μαθηματικά
- Φυσική
- Χημεία
- Οικονομικά
- Δίκαιο
- Γεωλογία
- Γεωγραφία
- Διδακτική
- Γλωσσολογία
- Μελλοντολογία
- Τεχνολογία
- Επιστήμη Υλικών
- Φιλοσοφία

Θα πετάξεις βιβλία που δεν χρειάζεσαι;;

Πούλησέ τα!

Ποιήματα Θανάτου
Χρήστος Κουλαξίζης

Τεχνητή Νοημοσύνη και οι εφαρμογές της στην Ιατρική
Δημήτριος Ι. Γκορίλας

ELT Teachers' Personal Philosophy Statements on Classroom Discipline (Revised)
Συλλογικό έργο.
Επιμέλεια: Ευαγγελία Γκαντίδου

Κείμενα Αντικείμενα Μαθηματικής Εκπαίδευσης - Όψεις και ζητήματα μάθησης και διδασκαλίας των μαθηματικών
Δημήτρης Χασάπης

Εικόνα 31: Freebooks - Κατηγορία «Επιστήμες»

32. [Ανοικτή Βιβλιοθήκη](#): Δημιουργήθηκε το 2010 και αποτελείται από μια πληθώρα ψηφιακών βιβλίων που χωρίζονται στις εξής κατηγορίες: λογοτεχνία, θέατρο, εκπαίδευση, πολιτισμός, αρχαία γραμματεία, συλλογές (αυτοβελτίωση, υγεία, οικολογία, κ.ά.), περιοδικά. Τα ηλεκτρονικά βιβλία είναι 11.940 και ηχητικά βιβλία 1.749.

ΑΝΟΙΚΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Αναζήτηση... Αναζήτηση

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΘΕΑΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΑΡΧΑΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΣΥΛΛΟΓΕΣ

AUDIO-BOOKS ΑΝΟΙΚΤΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΨΗΦΙΑΚΗ ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΒΟΟΚ ΥΠΟΒΟΛΗ

Browsing: AUDIO-BOOKS

12.007 ελληνικά e-books

1.786 ηχητικά βιβλία

Αναζήτηση... Αναζήτηση

✓ Επιλέξτε μορφότυπο ψηφιακού βιβλίου:
[PDF | ePub | Kindle | Audio | Android | Apple]

Τα 50 πιο δημοφιλή e-books του 2021

Ανοικτή Βιβλιοθήκη
83,945 likes

Εικόνα 32: Ανοικτή Βιβλιοθήκη – Κατάλογος ηχητικών βιβλίων

2.7.2. Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες ανά τον κόσμο

Χάρη στον πολλαπλασιασμό της ψηφιοποίησης των αρχείων έχουμε τώρα εκατοντάδες χιλιάδες διαδικτυακές βιβλιοθήκες. Η πλειοψηφία είναι ανεκτίμητες πηγές αναφοράς, αλλά υπάρχουν μερικές, όπως αυτές που αναφέρονται παρακάτω, που περιέχουν βιβλία, χάρτες, ταινίες και ηχητικά βιβλία που θα ήταν δύσκολο να βρεθούν σε φυσική μορφή. Οι οκτώ καλύτερες συνοψίζονται παρακάτω:

1. [Παγκόσμια Ψηφιακή Βιβλιοθήκη](#): Η UNESCO και 32 άλλοι οργανισμοί συντέλεσαν στην δημιουργία της πρώτης Παγκόσμιας Ψηφιακής Βιβλιοθήκης. Μια πηγή για χειρόγραφα, σπάνια βιβλία, ταινίες, χάρτες και άλλα σε πολύγλωσση μορφή.
2. [Europeana](#): Παρέχει πρόσβαση σε εκατομμύρια αντικείμενα πολιτιστικής κληρονομιάς από ιδρύματα σε όλη την Ευρώπη περίπου 3.700. Η συλλογή της Europeana αποτελείται από έργα τέχνης, βιβλία, μουσική και βίντεο για την τέχνη, τις εφημερίδες, την αρχαιολογία, τη μόδα, την επιστήμη, τον αθλητισμό και πολλά

άλλα. Τα αρχεία εικόνας ξεπερνούν τα 30 εκατομμύρια και τα αρχεία κειμένου είναι πάνω από 22 εκατομμύρια.

3. [UniversalDigitalLibrary](#): Διαθέτει μια μεγάλη συλλογή με ένα εκατομμύριο βιβλία και με ποικιλία θεμάτων. Το πρόβλημα είναι ότι δεν είναι όλα διαθέσιμα ηλεκτρονικά.
4. [Project Gutenberg](#): Διαθέτει περισσότερα από 60.000 ψηφιακά βιβλία για ανάγνωση και λήψη από τους αναγνώστες. Ο ιδρυτής του, MichaelHart, είναι ο πρώτος που εφηύρε τα ηλεκτρονικά βιβλία το 1971.
5. [Gallica](#): Είναι ο ψηφιακός ιστότοπος της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Γαλλίας και ιδρύθηκε το 1997. Το ψηφιακό υλικό διατίθεται δωρεάν και είναι πάνω από 6 εκατομμύρια μεταξύ άλλων περιοδικά, εφημερίδες, βιβλία, χειρόγραφα και χάρτες.
6. [Βιβλία Google](#): Περισσότερα από 100.000 βιβλία είναι διαθέσιμα για δωρεάν λήψη ή ηλεκτρονική αγορά μέσω του GooglePlay.
7. [Internet Archive](#): Η αμερικάνικη ψηφιακή βιβλιοθήκη αποτελεί μια από τις του είδους καθώς έχει 35 εκατομμύρια βιβλία και κείμενα ανοικτής πρόσβασης για το αναγνωστικό κοινό. Εκτός από τα ηλεκτρονικά βιβλία συλλογή αποτελείται από ιστοσελίδες, ταινίες, βίντεο και εικόνες.
8. [EuBookshop](#): Είναι μια ιστοσελίδα με τις ψηφιακές εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι ενδιαφερόμενοι έχουν πρόσβαση σε ένα μεγάλο μέρος του αρχείου των περιοδικών εκδόσεων των θεσμικών οργάνων, των οργανισμών και των φορέων της ΕΕ και σε μελέτες με πάνω από έγγραφα.
9. [WileyOnlineLibrary](#): Η συγκεκριμένη βιβλιοθήκη παρέχει πρόσβαση σε πάνω 22 χιλιάδες ηλεκτρονικά βιβλία και 1.600 περιοδικά. Ο κατάλογος χωρίζεται σε 17 κύριες κατηγορίες, όπως «Αρχιτεκτονική», «Πληροφορική», «Νομική και Εγκληματολογία», «Μαθηματικά και Στατιστική», «Ψυχολογία» κ.ά.
10. [WorldDigitalLibrary](#): Ιδρύθηκε το 2009 μέσα από τη σύμπραξη της βιβλιοθήκης του Κογκρέσου και της UNESCO. Η συλλογή της αποτελείται χειρόγραφα και σπάνια βιβλία που χρονολογούνται από το 8.000 π.Χ. Πέρα από τα βιβλία διαθέτει και χιλιάδες χάρτες και φωτογραφίες. Το υλικό της βιβλιοθήκης περιλαμβάνει περισσότερες από 19 χιλιάδες δημοσιεύσεις από 190 διαφορετικές χώρες.
11. [Bookbub](#): Το Bookbub έχει μια μεγάλη συλλογή βιβλίων που διατίθενται είτε δωρεάν, είτε με πολύ χαμηλό κόστος. Τα βιβλία είναι διαθέσιμα για ανάγνωση σε πολλές υποστηριζόμενες μορφές. Ειδικότερα : Amazon Kindle, Barnes & Noble Nook, Apple Books, Google Play και Kobo.

2.8. Συμπεράσματα

Η έρευνα στις ψηφιακές βιβλιοθήκες βρίσκεται στο στάδιο, όπου τα συστήματα και οι υπηρεσίες αυτών είναι πιο λειτουργικά. Η μετάβαση από την έρευνα στην πράξη φέρνει πολλές νέες προκλήσεις, μερικές από τις οποίες πλέον γίνονται κατανοητές. Πράγματι, πολλές από τις προκλήσεις στην ανάπτυξη ψηφιακών βιβλιοθηκών απαιτούν εκτεταμένη έρευνα. Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες είναι μεγαλύτερες σε κλίμακα και λειτουργία από τα συστήματα ανάκτησης πληροφοριών που προηγήθηκαν. Υποστηρίζουν όχι μόνο την αναζήτηση, αλλά και τη δημιουργία, χρήση και αρχειακή αποθήκευση πληροφοριών σε διάφορες μορφές (κείμενο, ακουστικό, οπτικό αλλά και συνδυασμούς αυτών).

Και οι δύο τύποι βιβλιοθηκών συνεχίζουν να παίζουν σημαντικό ρόλο στην εκπαίδευση, την προώθηση της γνώσης και την προαγωγή της ανάγνωσης στην κοινωνία. Μπορούν, επίσης, να συνεργαστούν για να επιτύχουν αμοιβαίο όφελος, όπως η διάθεση παραδοσιακών πηγών μέσω της ψηφιακής βιβλιοθήκης ή τη συνεργασία για την απόκτηση και ανάπτυξη συλλογής. Συνολικά, η εξέλιξη από την παραδοσιακή στην ψηφιακή βιβλιοθήκη αντικατοπτρίζει τις ανάγκες και τις τάσεις της σύγχρονης εποχής, καθώς οι ψηφιακές τεχνολογίες παίζουν ολοένα και μεγαλύτερο ρόλο στην πρόσβαση στη γνώση και την πληροφορία. Και οι δύο τύποι βιβλιοθηκών συνεχίζουν να εξυπηρετούν το κοινό τους με μοναδικό τρόπο, καθένας με τα δικά του πλεονεκτήματα και προκλήσεις.

3. Μεθοδολογία

3.1. Εισαγωγή

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε για τη διεξαγωγή της έρευνας. Για τη διπλωματική χρησιμοποιήθηκε αρχικά η βιβλιογραφική ανασκόπηση αξιοποιώντας την υπάρχουσα ήδη γνώση πάνω στο αντικείμενο που μας αφορά. Στη συνέχεια έγινε ανάλυση περιεχομένου με στόχο την αντικειμενική και συστηματική περιγραφή των δεδομένων που συλλέξαμε στο προηγούμενο κεφάλαιο. Θα χρησιμοποιηθούν συγκριτικοί πίνακες για την ανάλυση των δεδομένων που έχουμε συλλέξει στο προηγούμενο στάδιο.

3.2. Βιβλιογραφική Επισκόπηση

Με τον όρο βιβλιογραφική επισκόπηση, εννοούμε την προπαρασκευαστική φάση κατά τη διεξαγωγή της βιβλιογραφικής έρευνας. Πιο συγκεκριμένα, είναι η διαδικασία που προηγείται της ερευνητικής μεθόδου και ολοκληρώνεται με τη συγγραφή της επιστημονικής μελέτης. Η βιβλιογραφική επισκόπηση συμβάλλει στην τεκμηρίωση της εργασίας και προσδίδει επιστημονικό χαρακτήρα στο περιεχόμενο της εργασίας (Παρασκευόπουλος, 1993).

Η συγκεκριμένη μέθοδος αφορά την έρευνα και συλλογή δημοσιεύσεων σχετικών με το θέμα που μελετάμε και οι οποίες συνοδεύονται από σχολιασμό, κριτική ανάλυση των περιεχομένων και παράθεση σε ορισμένες περιπτώσεις των βασικών συμπερασμάτων κάθε έρευνας. Περιλαμβάνει επίσης την αντιπαραβολή απόψεων των διαφόρων μελετητών και τη διατύπωση γνώμης σχετικά με τα συμπεράσματα. Η μελέτη δεν αφορά μόνο βιβλία και άρθρα σε έντυπη μορφή, όπως οι εφημερίδες και τα περιοδικά, αλλά και ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης, όπως είναι οι βάσεις δεδομένων και τα ηλεκτρονικά περιοδικά. Η βιβλιογραφική επισκόπηση δεν αποτελεί απλώς μια παράθεση της σχετικής βιβλιογραφίας στο τέλος κάθε κεφαλαίου, αλλά την επισκόπηση των διαφορετικών προσεγγίσεων που αξιοποιούνται για τη διερεύνηση του θέματος που ερευνάμε κάθε φορά.

Η βιβλιογραφική επισκόπηση βοηθά σημαντικά στον εντοπισμό των πιθανών κενών που υπάρχουν στη βιβλιογραφία όσον αναφορά το συγκεκριμένο θέμα. Τέλος, αποσκοπεί στην ανακάλυψη νέων πτυχών του θέματος μέσω της διατύπωσης υποθέσεων – συμπερασμάτων κατά την κριτική ανάλυση των δευτερογενών αυτών πηγών.

3.3. Μέθοδος ανάλυσης περιεχομένου

Στην παρούσα μελέτη θα χρησιμοποιηθεί η μέθοδος της ανάλυσης περιεχομένου. Με τον τρόπο αυτό, μπορεί να μελετηθεί λεπτομερώς το πλαίσιο λειτουργίας των βιβλιοθηκών. Επίσης, με τη χρήση της συγκεκριμένης μεθόδου γίνονται διακριτά κοινά και μη χαρακτηριστικά των ψηφιακών βιβλιοθηκών σήμερα. Σκοπός είναι η καταγραφή και η περιγραφή του υλικού που συγκεντρώθηκε όσον αφορά τις ψηφιακές βιβλιοθήκες στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Στη συνέχεια γίνεται συστηματική ανάλυση και εξαγωγή συμπερασμάτων.

Σύμφωνα με τον Earl Babbie (2018) ανάλυση περιεχομένου θεωρείται «η μελέτη καταγεγραμμένων ανθρώπινων επικοινωνιών. Μεταξύ των κατάλληλων μορφών μελέτης είναι τα βιβλία, τα περιοδικά, οι ιστοσελίδες, τα ποιήματα, οι εφημερίδες, τα τραγούδια, οι πίνακες ζωγραφικής, οι δημόσιοι λόγοι, οι επιστολές, τα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, οι αναρτήσεις σε διαδικτυακά φόρουμ, οι νόμοι και τα συντάγματα, καθώς και κάθε συστατικό τους ή κάθε συλλογή όλων αυτών» (Babbie, 2018).

Κατά τον Belerson (1971) «η ανάλυση περιεχομένου θεωρείται μια εκ των καλύτερων τεχνικών έρευνας στις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες με στόχο την αντικειμενική, συστηματική και ποσοτική περιγραφή του φανερού περιεχομένου της επικοινωνίας γραπτού ή προφορικού λόγου». Η μέθοδος αυτή μπορεί να είναι ποσοτική ή ποιοτική και σε κάποιες περιπτώσεις μεικτή. Αποτελεί όμως κατά βάση μια ποιοτική μέθοδο ανάλυσης δεδομένων που ποσοτικοποιεί τα υπάρχοντα δεδομένα μέσω της κωδικοποίησης τους. Πιο συγκεκριμένα, η κωδικοποίηση είναι η μετατροπή λέξεων σε κατηγορίες σύμφωνα με το περιεχόμενο τους (Berelson, 1971).

3.3.1. Επίπεδα ανάλυσης περιεχομένου

Σύμφωνα με την Riessman (2008) υπάρχουν τρία (3) επίπεδα ανάλυσης:

1. Θεματική ανάλυση: εδώ ο ερευνητής εστιάζει κυρίως στο περιεχόμενο του υλικού που έχει συλλέξει. Η ανάλυση εστιάζεται σε έννοιες ή θέματα που ανακαλούνται αναφορικά με την έρευνα που πραγματοποιούμε με σκοπό την οργάνωση κατηγοριών που συμπυκνώνουν το περιεχόμενο που έχουμε συλλέξει. Στην παρούσα έρευνα, εφαρμόζεται μέσω της κατηγοριοποίησης των ψηφιακών βιβλιοθηκών ανάλογα με το είδος τους (Εθνική, Ακαδημαϊκή, Δημόσια, Ειδική), τον τρόπο πρόσβασης στο υλικό τους (ανοικτού και κλειστού τύπου), αλλά και τον τύπο του υλικού (βιβλία, εφημερίδες, περιοδικά, οπτικοακουστικό υλικό).

2. Δομική ανάλυση: στο στάδιο αυτό δίνεται έμφαση στη σωστή και στρατηγική οργάνωση του περιεχομένου. Ο ερευνητής εξετάζει τις διαφορετικές μορφές λόγου και τα μορφολογικά χαρακτηριστικά του. Κάθε βιβλιοθήκη έχει σχεδιαστεί διαφορετικά ανάλογα με το κοινό στο οποίο απευθύνεται, αλλά και βάσει των παρεχόμενων υπηρεσιών της. Για παράδειγμα, η ψηφιακή βιβλιοθήκη της Λιβαδειάς, λόγω της φύσης του υλικού της, παρέχει πιο φιλικό περιβάλλον χρήσης για το κοινό σε σύγκριση με κάποια Ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη, όπου είναι απαραίτητη προϋπόθεση το κοινό να είναι πληροφοριακά εγγράμματο.
3. Διαλογική ανάλυση ή ανάλυση της επιτέλεσης: στο τελευταίο στάδιο ο μελετητής ασχολείται με το πλαίσιο παραγωγής λόγου και περιλαμβάνει τα ιστορικά. Αυτό το στάδιο χρησιμοποιείται στις περιπτώσεις των συνεντεύξεων, κάτι που δεν θα χρησιμοποιηθεί στη συγκεκριμένη έρευνα. Τα συμπεράσματα που αντλήθηκαν μέσα από την ανασκόπηση της εγχωρίας και διεθνούς βιβλιογραφίας, αλλά και την μελέτη του περιεχομένου των ιστοσελίδων των εξεταζόμενων ψηφιακών βιβλιοθηκών, κάλυψαν σε μεγάλο ποσοστό το αντικείμενο μελέτης της παρούσας διπλωματικής.

4. Προσδιορισμός παραμέτρων παραδοσιακών και ψηφιακών βιβλιοθηκών

4.1. Εισαγωγή

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο θα αναφερθούν οι διαφορές της παραδοσιακής και της ψηφιακής βιβλιοθήκης, καθώς και τα θέματα που τις χαρακτηρίζουν. Η βιβλιοθήκη αποτελεί ένα δυνατό στοιχείο ενός οργανισμού είτε αυτός είναι ιδιωτικός είτε δημόσιος. Πρόκειται για ένα κέντρο γνώσης όπου παρέχει απεριόριστες πληροφορίες και δεδομένα για ερευνητικές εργασίες και πνευματική ενδυνάμωση χωρίς κανένα περιορισμό. Οι φυσικές βιβλιοθήκες παρέχουν τις γνώσεις και τις πληροφορίες σε στεγασμένο κτήριο και σε φυσικά έντυπα. Έτσι, το ξεκίνημα της δημιουργίας των ψηφιακών βιβλιοθηκών πραγματοποιήθηκε από τις υπάρχουσες παραδοσιακές βιβλιοθήκες, οι οποίες υιοθέτησαν τις νέες τεχνολογίες και εκσυγχρονίστηκαν πλήρως. Οι πληροφορίες αποθηκεύονται σε ηλεκτρονική μορφή, ενώ τα τεκμήρια και ο τρόπος αποθήκευσης τους γίνεται ψηφιακά (Μπώκος, 2001).

Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες δεν μπορούν να επεξηγηθούν επακριβώς με έναν ορισμό, όμως θα αναφερθεί ένας αντιπροσωπευτικός ορισμός. Οι ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες είναι οργανισμοί που παρέχουν ψηφιακές συλλογές και μπορούν να αποτυπωθούν σε μορφή κειμένου, ήχου και βίντεο. Επίσης, παρέχουν τρόπους πρόσβασης και ανάκτησης δεδομένων, τα οποία είναι οργανωμένα σε βάσεις δεδομένων. Επομένως, οι ψηφιακές βιβλιοθήκες μπορούν να ερμηνευτούν κάθε φορά διαφορετικά καθώς εξαρτώνται από τις ανάγκες που εξυπηρετούν (Saracevic&Covi, 2000).

4.2. Σύγκριση Βιβλιοθηκών

Με την ραγδαία εξέλιξη των ψηφιακών βιβλιοθηκών θα πραγματοποιηθεί σύγκριση ανάμεσα στους δύο τύπους βιβλιοθηκών, περιγράφοντας τις ομοιότητες και τις διαφορές τους όσον αφορά τον τύπο βιβλιοθήκης, το μέσο αποθήκευσης και την δυνατότητα πρόσβασης.

Οι ηλεκτρονικές και οι φυσικές βιβλιοθήκες έχουν κοινή φιλοσοφία. Έτσι, οι δυο τύποι βιβλιοθηκών περιέχουν την ίδια οργάνωση και λειτουργία με βάση διάφορες φάσεις.

1. Φάση 1: Συλλογή Πληροφοριών και Δεδομένων

Η απόκτηση πληροφοριών πραγματοποιείται με συγκεκριμένες τεχνικές ώστε να συγκεντρωθούν τα απαραίτητα δεδομένα για να καλυφθούν οι ανάγκες των χρηστών. Έτσι,

στην συγκεκριμένη φάση κυριαρχούν θέματα όπως το κόστος αποθήκευσης και η ασφάλεια των τεκμηρίων, στα οποία έρχονται αντιμέτωπες οι ψηφιακές και παραδοσιακές βιβλιοθήκες.

2. Φάση 2: Οργάνωση και αναπαράσταση πληροφοριών

Στην συγκεκριμένη φάση οι βιβλιοθήκες ανεξαρτήτως τύπου επικεντρώνονται στην καλύτερη οργάνωση και ταξινόμηση των πληροφοριών και των δεδομένων με σκοπό την άμεση εξυπηρέτηση των χρηστών. Οι βιβλιοθήκες αναζητούν τρόπους ώστε η ταξινομημένη πληροφορία να είναι όσο πιο απλοποιημένη γίνεται για να είναι κατανοητή από τους επισκέπτες.

3. Φάση 3: Πρόσβαση και ανάκτηση πληροφοριών

Μια από τις σημαντικότερες φάσεις λειτουργίας των βιβλιοθηκών είναι η δυνατότητα της εύκολης πρόσβασης των χρηστών στις επιθυμητές πληροφορίες από τις βιβλιοθήκες. Έτσι, οι δύο τύποι βιβλιοθηκών προσπαθούν να βρουν τρόπους ώστε να διακρίνουν τους χρήστες ανάλογα με τις πηγές πληροφοριών που αναζητούν. Επιπλέον, προσπαθούν να απλοποιήσουν τις διαδικασίες ενεργειών ώστε κάθε χρήστης να ανακτά πληροφορίες πιο άμεσα.

4. Φάση 4: Ανάλυση, σύνθεση και διανομή των πληροφοριών

Οι ψηφιακές και οι φυσικές βιβλιοθήκες αναλύουν τις συλλογές και τα τεκμήρια τους με την χρήση μεταδεδομένων ώστε οι χρήστες να μπορούν να κατανοήσουν το θέμα της πηγής και να το χρησιμοποιήσουν εάν το επιθυμούν.

Συνεπώς, γίνεται αντιληπτό ότι είτε παραδοσιακή είτε ψηφιακή βιβλιοθήκη, οι παραπάνω φάσεις οργάνωσης και λειτουργίας πρέπει να εκτιμηθούν, να διαχειριστούν και να αξιοποιηθούν αποτελεσματικά για την καλύτερη παροχή πληροφοριών στους χρήστες των βιβλιοθηκών.

Επιπλέον, θα γίνει αναφορά στις διαφορές που υπάρχουν ανάμεσα στις ψηφιακές και τις φυσικές βιβλιοθήκες. Πιο συγκεκριμένα, οι φυσικές βιβλιοθήκες παρέχουν ανοικτή πρόσβαση αλλά οι περισσότερες λειτουργούν έως το μεσημέρι με αποτέλεσμα να μην έχουν όλες οι ηλικιακές ομάδες πρόσβαση. Όμως, οι ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες παρέχουν εύκολη πρόσβαση σε πληροφορίες σε όλους τους χρήστες από οποιοδήποτε σημείο και αν βρίσκονται. Αυτό συμβαίνει διότι τα τεκμήρια είναι ηλεκτρονικά και αποθηκευμένα σε μια βάση δεδομένων όπου ο καθένας μπορεί να αναζητήσει με μια σύνδεση στο διαδίκτυο (Lukasiewicz, 2007).

Η αναζήτηση και η ανάκτηση ενός τεκμηρίου σε μια φυσική βιβλιοθήκη μπορεί να αναζητηθεί με την βοήθεια των καταλόγων και των ευρετηρίων. Οι χρήστες που αναζητούν κάποιο συγκεκριμένο υλικό από τους καταλόγους μπορεί να βοηθηθούν από τους εξειδικευμένους βιβλιοθηκονόμους. Αντιθέτως, στις ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες ο χρήστης μπορεί να αναζητήσει άμεσα ένα υλικό χωρίς να χάνει χρόνο. Επιπλέον, οι ψηφιακές βιβλιοθήκες παρέχουν σύνθετες αναζητήσεις με αποτέλεσμα την καλύτερη ανάκτηση πληροφοριών. Γίνεται κατανοητό ότι οι παραδοσιακές βιβλιοθήκες που κατέχουν πολύτιμα και ιστορικά αρχεία δεν επιτρέπουν την πρόσβαση σε όλους τους χρήστες εξαιτίας της ιστορικής αξίας του υλικού. Ενώ οι ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες παρέχουν ελεύθερη πρόσβαση για όλες τις συλλογές τους, καθώς το μέσο αποθήκευσης των τεκμηρίων είναι ψηφιακό (Lukasiewicz, 2007).

Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες αποθηκεύουν τις συλλογές τους ψηφιακά σε αντίθεση με τις συμβατικές. Όμως, πολλές φορές είναι πιθανό ένα ψηφιακό αρχείο να καταστραφεί. Σε μια παραδοσιακή βιβλιοθήκη τα αρχεία είναι μόνιμα και δεν υπάρχει πιθανότητα να καταστραφούν. Επίσης, οι συλλογές στις ψηφιακές βιβλιοθήκες διέπονται από το νόμο περί πνευματικών δικαιωμάτων. Έτσι, τα βιβλία δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τρίτους και σε ειδικές περιπτώσεις χρειάζεται και άδεια χρήσεως από τον δημιουργό του έργου. Ωστόσο, το περιεχόμενο μιας παραδοσιακής βιβλιοθήκης δεν επηρεάζεται από πνευματικά δικαιώματα καθώς ανήκουν σε δημόσιο φορέα (Gunn, 2002).

4.3. Covid-19 εποχή

Με την εμφάνιση και την ραγδαία εξέλιξη του Covid-19, οι Βιβλιοθήκες και τα Κέντρα Πληροφόρησης εφάρμοσαν και δημοσίευσαν οδηγίες για τον νέο τρόπο λειτουργίας τους. Οι βιβλιοθήκες εν μέσω πανδημίας διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο, καθώς παρείχαν πληροφορίες και δεδομένα για τον Covid-19 και πρόσφεραν οδηγίες στους πολίτες για την επιτυχή αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης γύρω από την πανδημία. Επίσης, η Διεθνής Ομοσπονδία Ενώσεων Βιβλιοθηκών και Ιδρυμάτων (IFLA) εξέδωσε ειδικό περιοδικό που αποσκοπούσε στις δημιουργικότητες και τις καινοτομίες των βιβλιοθηκών κατά την διάρκεια του Covid-19 (Kosciejew, 2020).

Με την ραγδαία διάδοση του Covid-19, οι βιβλιοθήκες έπρεπε να αντιμετωπίσουν τις συνέπειες της πανδημίας και να αποφασίσουν σε ποιες λειτουργίες και υπηρεσίες θα επικεντρωθούν ώστε να καταφέρουν να εξυπηρετούν αποτελεσματικά τις ανάγκες του κοινού. Πολλά Κέντρα Πληροφόρησης έκλεισαν την περίοδο της πανδημίας, ενώ άλλα επαναλειτούργησαν εφαρμόζοντας όλα τα μέτρα προστασίας κατά του Covid-19 για την

διασφάλιση της δημόσιας υγείας. Όμως, με την εφαρμογή αρκετών περιορισμών σε πολλές χώρες, όπως η μετακίνηση και τα υγειονομικά μέτρα κυρίως για τις ευπαθείς ομάδες ανάγκασε πολλές βιβλιοθήκες να επανασχεδιάσουν την πολιτική και τις αρμοδιότητες τους. Πιο συγκεκριμένα, πολλά κέντρα πληροφόρησης αναγκάστηκαν να προσφέρουν περιορισμένες υπηρεσίες και να στραφούν σε νέες και απομακρυσμένες υπηρεσίες για τον δανεισμό βιβλίων, τον διαδανεισμό και την εκπαίδευση εξ αποστάσεως. Επιπλέον, αρκετοί βιβλιοθηκονόμοι ξεκίνησαν να παροτρύνουν το κοινό τους να χρησιμοποιεί τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες των βιβλιοθηκών (όσες είχαν), ώστε να εξυπηρετηθούν κατάλληλα (Tammaro, 2020).

Στην αρχή της πανδημίας, εμφανίστηκαν αρκετοί προβληματισμοί ανάμεσα στην βιβλιοθηκονομική κοινότητα, καθώς δεν γνώριζαν ακριβώς τους κινδύνους μόλυνσης του Covid-19 στις συλλογές τους. Καμία έρευνα δεν είχε επιβεβαιώσει πόσο ζει ο ιός, πως μεταφέρεται και σε ποιο υλικό μπορεί να επιβιώσει. Σύμφωνα με έρευνα που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό *Journal of Hospital Infection* κατά την διάρκεια του Covid-19, εξάγεται το συμπέρασμα ότι ο Covid-19 ζει περισσότερο σε πλαστικά υλικά και όχι τόσο σε υλικά από χαρτί. Επομένως, οι βιβλιοθήκες ήταν υπεύθυνες να απολυμαίνουν τακτικά τους χώρους τους για την ασφαλή λειτουργία τους. Έτσι, αρκετοί φορείς παγκοσμίως συνεργάστηκαν ώστε να ερευνήσουν τους κινδύνους του Covid-19 και να βρουν λύσεις για την επαναλειτουργία τους.

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, οι έρευνες και η βιβλιογραφία σχετικά με την επιβίωση του ιού ήταν περιορισμένη. Όμως, λίγο αργότερα δημοσιεύτηκαν στοιχεία, όπου δήλωναν ότι μετά από κάποιο μικρό διάστημα ο ιός εξαφανίζεται από τα χάρτινα υλικά. Παρατηρήθηκε ότι ο ιός επιβίωνε περισσότερο σε βιβλία τα οποία περιείχαν γυαλιστερές σελίδες και πλαστικές επιφάνειες. Με αυτόν τον τρόπο, τα Κέντρα Πληροφόρησης επανασχεδίασαν την πολιτική τους και έθεταν τα έντυπα βιβλία τους σε καραντίνα. Η κάθε χώρα ακολούθησε διαφορετικές οδηγίες για τον τρόπο καραντίνας των βιβλίων. Πιο συγκεκριμένα, στην Ιρλανδία τα Κέντρα Πληροφόρησης τοποθετούσαν τα βιβλία τους για 72 ώρες σε καραντίνα, ενώ η Αυστραλία αποφάσισε ότι 24 ώρες είναι αρκετές για την απολύμανση και απομάκρυνση του ιού. Αντιθέτως, σε άλλες χώρες όπως η Σλοβακία και η Δανία, οι βιβλιοθήκες έκριναν ότι δεν χρειάζεται να μπαίνουν καθόλου σε καραντίνα τα βιβλία καθώς θεωρούσαν ότι τα βιβλία αποτελούσαν χαμηλό δείκτη μεταδοτικότητας του ιού σε σύγκριση με την κατάσταση του Covid-19 (Ma, 2020).

Η εφαρμογή της καραντίνας στα βιβλία θεωρήθηκε μια αρκετά ασφαλής διαδικασία ώστε να μην φθείρονται και καταστρέφονται τα βιβλία από διάφορες μεθόδους προστασίας όπως τα

αντισηπτικά και τα υγρά μαντηλάκια. Στην Κίνα αποστειρώναν πλήρως τις συλλογές τους, ενώ σε άλλες χώρες όπως η Ουγγαρία δεν εφαρμόστηκαν τέτοιες μέθοδοι καθώς θεωρούσαν ότι μπορεί να καταστραφεί το τεκμήριο. Σε πολλές βιβλιοθήκες ανά τον κόσμο, οι υπάλληλοι φορούσαν ειδικά γάντια για να έρχονται σε επαφή με τα βιβλία και ρωτούσαν το κοινό εάν είχε έρθει σε επαφή με τον ιό κατά την διάρκεια του δανεισμού. Επίσης, αρκετά Κέντρα Πληροφόρησης ενημέρωναν το κοινό να μην κάνει χρήση αντισηπτικών και υγρών μαντηλιών καθώς υπήρχε πιθανότητα να φθαρεί το δανειζόμενο υλικό (Ma, 2020).

Επιπροσθέτως, οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες στην Ελλάδα ανέστειλαν τη λειτουργία τους λόγω των περιοριστικών μέτρων που ίσχυαν σε όλη τη χώρα. Η ΕΕΒΕΠ από την αρχή της πανδημίας δημιούργησε ένα ιστολόγιο, με σκοπό να διατηρήσει την επικοινωνία μεταξύ των βιβλιοθηκών. Επιπλέον, η ΕΕΒΕΠ με βάση τις διεθνείς οδηγίες για τη λειτουργία των βιβλιοθηκών την περίοδο αυτή, αλλά και βάσει των οδηγιών του ΕΟΔΥ, πρότεινε την ψηφιακή δράση και λειτουργία των βιβλιοθηκών, καθώς και την εξασφάλιση των απαραίτητων υγειονομικών μέτρων για την προστασία της ατομικής υγείας. Ακόμα, ο ΣΕΑΒ με τη δράση του ενίσχυσε τον ψηφιακό μετασχηματισμό των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών (ανάπτυξη συνεργασιών για την παροχή μηχανισμών εξουσιοδότησης, πρόσβαση σε έγκυρο ηλεκτρονικό υλικό κ.ά.) συνεισφέροντας σημαντικά στο ερευνητικό και το εκπαιδευτικό έργο των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων. Μετά το πέρας του πρώτου διαστήματος αναστολής τους, οι περισσότερες ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες ξεκίνησαν τη λειτουργία τους, εφαρμόζοντας όμως περιορισμούς στη χρήση των υπηρεσιών τους και προσπαθώντας παράλληλα να εξισορροπήσουν τα θέματα της ασφάλειας, της προσβασιμότητας των υπηρεσιών τους και των αναγκών του κοινού (Yu, Lam & Chiu, 2022).

Με την διάδοση του Covid-19 όλο και περισσότερες βιβλιοθήκες έστειλαν τεκμήρια στους χρήστες και τους πρότρεπαν να αφήσουν μερικές ημέρες τα δανεισμένα βιβλία μέσα στο φάκελο, εφαρμόζοντας κατά κάποιο τρόπο καραντίνα στα βιβλία. Αυτή η μέθοδος διαδόθηκε και εφαρμόστηκε από πολλές βιβλιοθήκες και κέντρα πληροφόρησης σε όλο τον κόσμο. Επίσης, καθιερώθηκε η ηλεκτρονική εγγραφή των χρηστών καθώς ήταν αδύνατον να εγγραφούν στις φυσικές βιβλιοθήκες. Όμως, εμφανίστηκαν αρκετά προβλήματα καθώς οι χρήστες που δεν ήταν εγγεγραμμένοι σε μια βιβλιοθήκη έπρεπε να αναμένουν κάποιο διάστημα, καθώς χρειάζονταν χρόνος για την λειτουργία του διαδανεισμού.

Παραπάνω αναφέρθηκαν τα πρώτα μέτρα που πήραν οι βιβλιοθήκες για την αντιμετώπιση του Covid-19 και την προστασία του υλικού τους. Στο συγκεκριμένο υποκεφάλαιο θα περιγράψουν τα μέτρα διάθεσης των συλλογών και τους τρόπους λειτουργίας που εφάρμοσαν αρκετές βιβλιοθήκες ανά τον κόσμο ώστε να προσαρμοστούν στην νέα

πραγματικότητα. Με την διάδοση του κορονοϊού επηρεάστηκαν οι λειτουργίες και οι υπηρεσίες κυρίως των παραδοσιακών βιβλιοθηκών, καθώς οι ψηφιακές βιβλιοθήκες λειτουργούσαν ηλεκτρονικά και δεν απαιτούσαν την φυσική παρουσία των χρηστών. Έτσι, θα ακολουθήσει αναφορά των αλλαγών λειτουργίας των φυσικών βιβλιοθηκών και των κέντρων πληροφόρησης με βάση τη διεθνή βιβλιογραφία (Murphy et. al, 2021).

1. Πληροφόρηση

Η ανάγκη των βιβλιοθηκών να εξυπηρετήσουν το κοινό τους, καθώς με την εμφάνιση της πανδημίας τα περισσότερα κέντρα πληροφόρησης λειτουργούσαν εξ αποστάσεως, τις υποχρέωσε να εφαρμόσουν ηλεκτρονικά μέσα και το τηλέφωνο ως κύρια μέσα επικοινωνίας και εξυπηρέτησης του κοινού. Επιπλέον, αρκετές βιβλιοθήκες στην Αμερική χρησιμοποιούσαν την εφαρμογή «Zoom» για την καλύτερη επικοινωνία ανάμεσα στην βιβλιοθήκη και τους χρήστες. Με αυτόν τον τρόπο, οι βιβλιοθήκες μπορούσαν να αντιμετωπίζουν τις ανάγκες των χρηστών με μια διαφορετική και ψηφιακή μέθοδο, με στόχο τη διασφάλιση της δημόσιας υγείας τόσο των βιβλιοθηκονόμων όσο και των χρηστών (Michalak & Rysavy, 2021).

2. Διάθεση ηλεκτρονικών συλλογών

Η απαγόρευση της μετακίνησης των πολιτών σε όλο τον κόσμο εξαιτίας της πανδημίας δημιούργησε προβλήματα στην προσβασιμότητα των χρηστών στις συλλογές των παραδοσιακών βιβλιοθηκών. Έτσι, κάποια κέντρα πληροφόρησης κατάφεραν να επεκτείνουν τις υπηρεσίες τους με ηλεκτρονικό τρόπο, ώστε να εξυπηρετηθούν οι ανάγκες του κοινού. Επιπλέον, πολλές βιβλιοθήκες ψηφιοποίησαν τις συλλογές τους, αγόρασαν τα δικαιώματα από ηλεκτρονικές συλλογές και παρείχαν πρόσβαση σε ανοιχτές πηγές για την αποτελεσματικότερη προσβασιμότητα των επισκεπτών (Thorpe & Howlett, 2021).

Αρκετοί εκδοτικοί οίκοι παρείχαν προσωρινά ελεύθερη πρόσβαση σε χιλιάδες ηλεκτρονικά βιβλία και περιοδικά καθώς και τις τελευταίες έρευνες σχετικά με τον Covid-19, με σκοπό οι πολίτες να είναι ενήμεροι με τα τελευταία στοιχεία της πανδημίας. Οι βιβλιοθήκες σε όλο τον κόσμο ήρθαν σε επαφή με πολλούς εκδότες με απώτερο στόχο την ελεύθερη πρόσβαση σε χιλιάδες ψηφιακές συλλογές (Martzoukou, 2020).

3. Βιβλιογραφικές οδηγίες

Την περίοδο της πανδημίας δημοσιεύθηκαν πολλοί οδηγοί χρήσης των βιβλιοθηκών, οι οποίοι αποτελούσαν ένα σημαντικό εργαλείο μάθησης για την τρόπο λειτουργίας των ηλεκτρονικών υπηρεσιών των βιβλιοθηκών. Ακόμα, η βιβλιοθήκη του Μετσόβιου Πολυτεχνείου ανέβασε ένα βίντεο στην ηλεκτρονική πλατφόρμα “Youtube” που επεξηγούσε

τις λειτουργίες και τις οδηγίες χρήσης των ηλεκτρονικών υπηρεσιών της με σκοπό την εκπαίδευση των φοιτητών και των καθηγητών (Γέγιου κ.α., 2020).

4. Επέκταση διαθέσιμων υπηρεσιών

Στις αρχές της πανδημίας ήταν εξαιρετικά αδύνατη η πρόσβαση του κοινού στις βιβλιοθήκες και στα κέντρα πληροφόρησης εξαιτίας της απαγόρευσης της μετακίνησης. Επομένως, οι βιβλιοθήκες επανασχεδίασαν τους εσωτερικούς κανόνες με σκοπό την προστασία της ατομικής υγείας των χρηστών. Πιο συγκεκριμένα, τροποποιήθηκαν οι πολιτικές του δανεισμού των συλλογών και ανανεώθηκαν αυτόματα οι συνδρομές του κοινού. Οι φυσικές βιβλιοθήκες μετατράπηκαν σε συμβατικές καθώς παρείχαν την δυνατότητα της ηλεκτρονικής αίτησης του κοινού για να δανειστούν τα βιβλία που επιθυμούν. Επίσης, αποφασίστηκε να τοποθετούνται σε ειδικό χώρο τα επιστρεφόμενα βιβλία προτού εισέλθουν στην θέση τους, ενώ έγινε εφικτή η δυνατότητα της αποστολής συλλογών μέσω ταχυδρομείου (Temiz & Salelkar, 2020).

Στην συνέχεια, με την υποχρέωση της τηλεργασίας σε πολλές χώρες για το περισσότερο προσωπικό των βιβλιοθηκών, τα κέντρα πληροφόρησης αναγκάστηκαν να περιορίσουν τον διαδανεισμό με αποτέλεσμα η ανταλλαγή και η ψηφιοποίηση των συλλογών να περιορισθεί σημαντικά. Ωστόσο, υπήρξαν προσπάθειες από κάποιες βιβλιοθήκες να διαμοιράσουν το υλικό τους, αλλά χωρίς αποτέλεσμα καθώς ήταν αδύνατον να πάρουν την άδεια χρήσης από τους εκδότες των έργων. Όμως, με την προσπάθεια της Διεθνούς Ομοσπονδίας Ενώσεων Βιβλιοθηκών και Ιδρυμάτων (IFLA) δημιουργήθηκε μια βάση δεδομένων με όνομα «Resource Sharing Covid» με στόχο την προμήθεια και την διάθεση ηλεκτρονικών αρχείων που δεν ήταν άμεσα προσβάσιμα (Γιαννοπούλου, Γιαννοπούλου και Σακελλάρη, 2020).

5. Πρωτοβουλίες κοινωνικής στήριξης

Αρκετές ενώσεις και ιδρύματα πληροφόρησης επικεντρώθηκαν στην ψυχολογική υποστήριξη των επισκεπτών τους με την παροχή βίντεο και διαδικτυακών σεμιναρίων, με σκοπό την καταπολέμηση της απομόνωσης και της μελαγχολίας που επέφερε ο Covid-19. Με αυτόν τον τρόπο, οι βιβλιοθήκες δείχνουν την επιθυμία τους να προσφέρουν υποστήριξη σε διάφορα κοινωνικά, πολιτικά και πολιτιστικά θέματα με αποτέλεσμα να αναδεικνύεται ο κοινωνικός χαρακτήρας τους (Sobreira, Santos de Oliveira & García-Peñalvo, 2020).

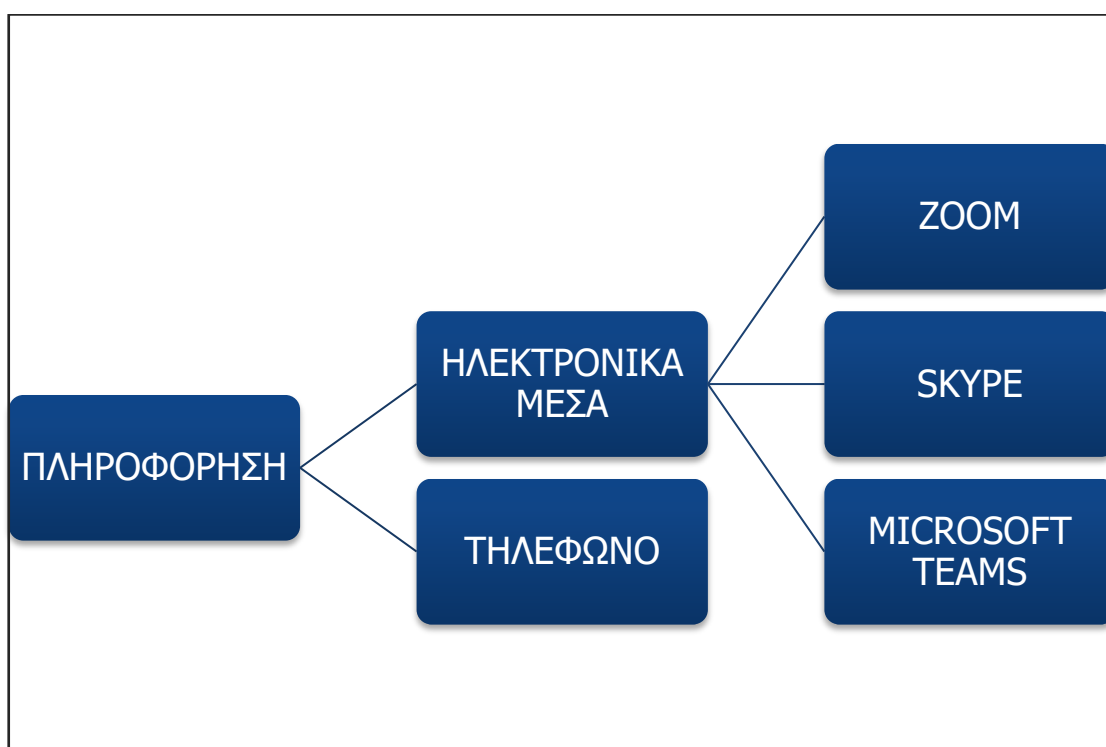
Σύμφωνα με τις παραπάνω επιπτώσεις, γίνεται αντιληπτή η μετατροπή πολλών συμβατικών υπηρεσιών σε ψηφιακές. Έτσι, η πανδημία αποτέλεσε την έναρξη του ψηφιακού χαρακτήρα των παραδοσιακών βιβλιοθηκών, καθώς αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεσή ώστε οι βιβλιοθήκες να βρίσκονται σε μια βιώσιμη κατάσταση. Επίσης, η ανάγκη της μετατροπής των παραδοσιακών υπηρεσιών σε ψηφιακές δημιούργησε νέες ηλεκτρονικές λειτουργίες,

προσάρμοσε τις συμβατικές σε νέα δεδομένα και ενίσχυσε την συνεργασία μεταξύ των φορέων αφενός για την αναβάθμιση των ψηφιακών δεξιοτήτων των βιβλιοθηκονόμων και αφετέρου για την άμεση και ποιοτικότερη εξυπηρέτηση των χρηστών.

5. Ανάλυση και Σύνθεση δεδομένων

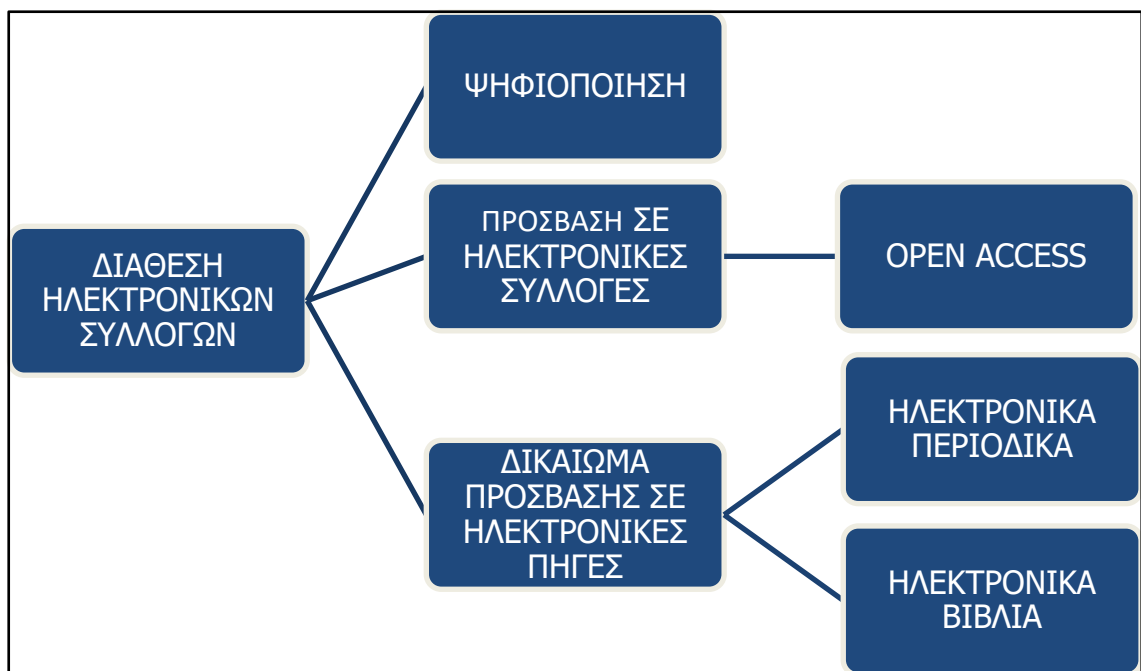
Μετά την ολοκλήρωση της παραπάνω διαδικασίας, έγινε ομαδοποίηση των στοιχείων που μελετήθηκαν. Στη συνέχεια, σχεδιάστηκαν οι αντίστοιχοι πίνακες βάσει των βιβλιογραφικών δεδομένων που ανακτήθηκαν στο προηγούμενο στάδιο της έρευνας και προέκυψαν τα ακόλουθα αποτελέσματα:

1. Οι βιβλιοθήκες, όπως φαίνεται και στον ακόλουθο πίνακα, ξεκίνησαν να χρησιμοποιούν σε μεγαλύτερο ποσοστό άμεσους τρόπους επικοινωνίας με τους χρήστες. Επί παραδείγματι, ηλεκτρονικές εφαρμογές όπως το ZOOM, κράτησαν ενεργή την επικοινωνία μεταξύ της βιβλιοθήκης και των μελών της.

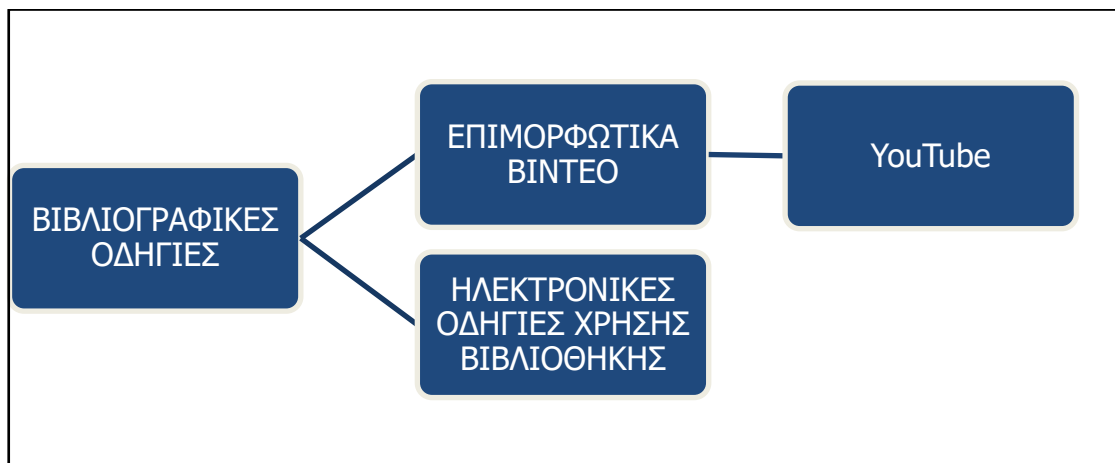
Πίνακας 3: Πληροφόρηση

2. Οι πληροφοριακοί οργανισμοί προχώρησαν στην ψηφιοποίηση των συλλογών τους και στην αγορά δικαιωμάτων πρόσβασης σε ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων. Ωστόσο, παρείχαν πρόσβαση και σε βιβλιογραφικές πηγές ανοιχτού τύπου (OpenAccess).

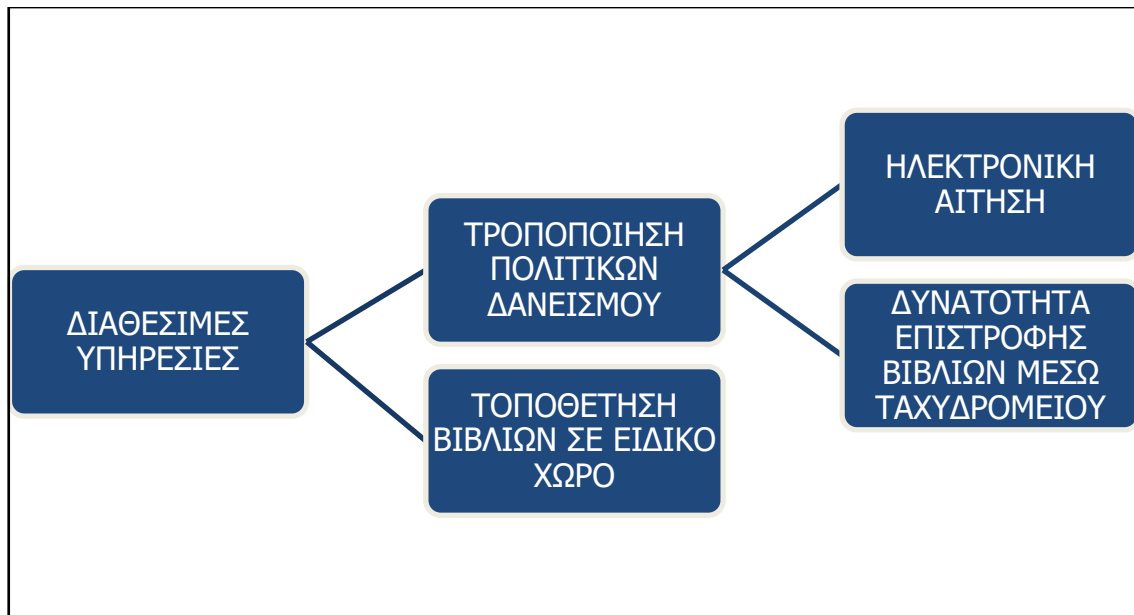
Πίνακας 4: Ηλεκτρονικές συλλογές

3. Για την εκμάθηση των νέων λειτουργιών των κέντρων πληροφόρησης, δημιουργήθηκαν επιμορφωτικά βίντεο (YouTube) και διατίθενται αναλυτικές οδηγίες χρήσης στην εκάστοτε ιστοσελίδα.

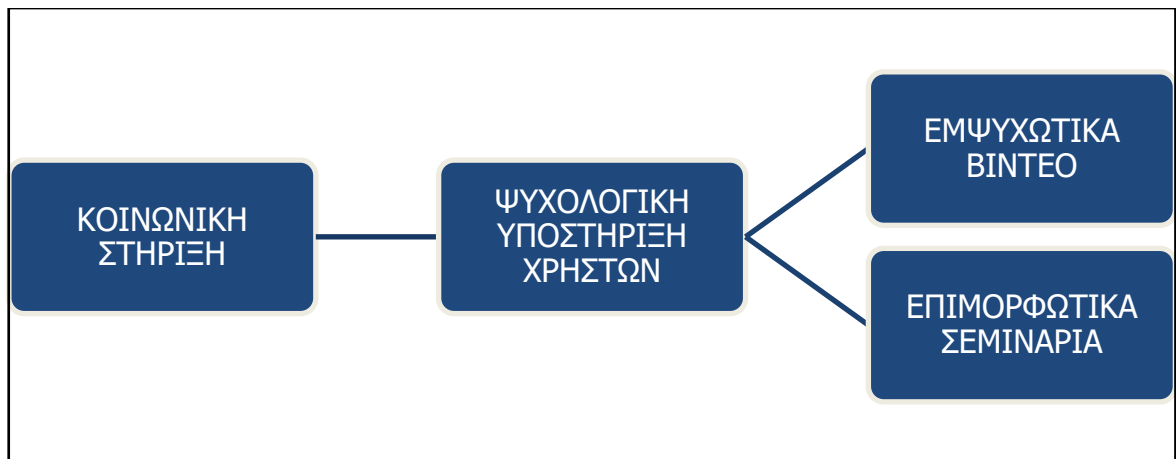
Πίνακας 5: Βιβλιογραφικές οδηγίες

4. Η πανδημία προκάλεσε τροποποιήσεις στην πολιτική δανεισμού των βιβλιοθηκών, αλλά και στην όλη διαχείριση του υλικού τους. Διαμορφώθηκαν ειδικοί χώροι φύλαξης των δανειζόμενων βιβλίων και αναπτύχθηκε η δυνατότητα επιστροφής αυτών, μέσω ταχυδρομείου, ακολουθώντας στη συνέχεια τις διαδικασίες που επέβαλλαν οι υγειονομικοί όροι δανεισμού.

Πίνακας 6: Επέκταση διαθέσιμων υπηρεσιών

5. Η ιδιαιτερότητα της κατάστασης που προκάλεσε η εποχή της πανδημίας, ανέδειξε τον κοινωνικό χαρακτήρα των βιβλιοθηκών. Οι πληροφοριακοί οργανισμοί, σχεδίασαν ειδικά προγράμματα με στόχο την ψυχολογική υποστήριξη των χρηστών, καθ' όλη τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Πιο συγκεκριμένα, αναρτήθηκαν εμπνευστικά βίντεο, αλλά και επιμορφωτικά σεμινάρια, σε συνεννόηση πάντα της βιβλιοθήκης με ειδικούς πάνω στο θέμα.

Πίνακας 7: Πρωτοβουλίες κοινωνικής στήριξης βιβλιοθηκών

Λειτουργίες	Προ Covid-19 εποχή	Μετά Covid-19 εποχή
Πρόσβαση χρηστών	Κύρια χρήση μόνο από απομακρυσμένους χρήστες και ερευνητές	Ευρεία χρήση από το ευρύ κοινό λόγω του αναγκαίου εγκλεισμού
Εύρος συλλογής	Έμφαση σε ακαδημαϊκά και ερευνητικά υλικά	Διεύρυνση ψηφιακού περιεχομένου σε όλες τις κατηγορίες υλικού
Ψηφιακές συλλογές	Έμφαση σε ψηφιοποιημένα βιβλία, περιοδικά και ακαδημαϊκούς πόρους	Αύξηση υλικού, συμπεριλαμβανομένων ηλεκτρονικών βιβλίων, ηχητικών βιβλίων και πολυμέσων
Διαχείριση ψηφιακών δικαιωμάτων	Έλεγχος πρόσβασης και αυστηρές συμφωνίες άδειας	Πιο ευέλικτες πολιτικές για να επιτραπεί η απομακρυσμένη πρόσβαση και κοινή χρήση
Ψηφιοποίηση	Προτεραιότητα στη μακροπρόθεσμη διατήρηση του υλικού σε έντυπη μορφή	Επιταχυνόμενες προσπάθειες για τη διατήρηση και διεύρυνση της χρήσης ψηφιακών πόρων
Πρότυπα μεταδεδομένων	Χρήση καθιερωμένων προτύπων μεταδεδομένων	Προσαρμοσμένα πρότυπα μεταδεδομένων για βελτίωση της αναζήτησης και της πρόσβασης
Δανεισμός μεταξύ βιβλιοθηκών	Διαδανεισμός φυσικού υλικού μεταξύ βιβλιοθηκών	Διαδανεισμός ψηφιακού υλικού μεταξύ βιβλιοθηκών

Πίνακας 8: Σύγκριση προ και μετά Covid-19 εποχή

Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες σήμερα, αποκτούν ακόμα μεγαλύτερη σημασία και απήχηση, καθώς οι τεχνολογικές εξελίξεις και η παγκόσμια κατάσταση έχουν επηρεάσει τον τρόπο πρόσβασης στη γνώση και την ανταλλαγή πληροφοριών.

Πριν από την πανδημία Covid-19 η πρόσβαση στις ψηφιακές βιβλιοθήκες χρησιμοποιούνταν κυρίως από απομακρυσμένους χρήστες και ερευνητές. Ωστόσο, μετά την εμφάνιση της

πανδημίας, το ευρύ κοινό βρέθηκε σε αναγκαστικό εγκλεισμό και οι ψηφιακές βιβλιοθήκες έγιναν σημαντικές για την ικανοποίηση των αναγκών ανάγνωσης και μάθησης. Προηγουμένως, οι ψηφιακές βιβλιοθήκες έδιναν έμφαση σε ακαδημαϊκά και ερευνητικά υλικά. Ωστόσο, τώρα έχει διευρυνθεί το ψηφιακό περιεχόμενο, περιλαμβάνοντας εκτεταμένες ψηφιοποιημένες συλλογές, ηλεκτρονικά βιβλία, ηχητικά βιβλία και πολυμέσα, προσφέροντας μεγαλύτερη ποικιλία και πληθώρα πόρων για τους χρήστες.

Παλαιότερα, η έμφαση δινόταν στον έλεγχο πρόσβασης και την επιβολή αυστηρών συμφωνιών άδειας, τώρα όμως οι ψηφιακές βιβλιοθήκες υιοθετούν πιο ευέλικτες πολιτικές για να επιτραπεί η απομακρυσμένη πρόσβαση και η κοινή χρήση των πόρων. Ενώ, στο παρελθόν δινόταν περισσότερη σημασία στην μακροπρόθεσμη διατήρηση του υλικού σε έντυπη μορφή, σήμερα παρατηρούνται επιταχυνόμενες προσπάθειες για τη διατήρηση ψηφιακών πόρων. Αυτό σημαίνει ότι οι ψηφιακές βιβλιοθήκες συμβάλλουν στην προστασία και διατήρηση πολύτιμων υλικών όπως σπάνια βιβλία, χειρόγραφα, ιστορικά έγγραφα, φωτογραφίες και άλλα, που μπορεί να υποβαθμιστούν με τον πέρασμα του χρόνου.

Επιπλέον, παρατηρείται μια μετάβαση από τη χρήση καθιερωμένων προτύπων μεταδεδομένων σε προσαρμοσμένα πρότυπα που βελτιώνουν την αναζήτηση και την πρόσβαση στους πόρους. Αυτό επιτρέπει στους χρήστες να βρίσκουν ευκολότερα το ψηφιακό υλικό που αναζητούν και να αξιοποιούν τις πληροφορίες που χρειάζονται. Επιπρόσθετα, στο παρελθόν ο δανεισμός αφορούσε κυρίως το φυσικό υλικό μεταξύ βιβλιοθηκών, τώρα οι ψηφιακές βιβλιοθήκες διευκολύνουν τον δανεισμό ψηφιακού υλικού, επιτρέποντας την ανταλλαγή και την κοινή χρήση πόρων, προωθώντας έτσι τη συνεργασία και την αμοιβαία ενίσχυση μεταξύ τους.

Οι παραπάνω εξελίξεις καταδεικνύουν τον αναπόφευκτο ρόλο που έχουν οι ψηφιακές βιβλιοθήκες στην πρόσβαση στη γνώση, τη διάδοση του πολιτισμού και την ενίσχυση της εκπαίδευσης. Με την ανάπτυξη και την εξέλιξη των νέων τεχνολογιών, αναμένεται ότι ο ρόλος των ψηφιακών βιβλιοθηκών θα συνεχίσει να αυξάνεται και να εξυπηρετεί όλο και περισσότερο τις ανάγκες της κοινότητας των αναγνωστών και των ερευνητών.

6. Συμπεράσματα – Συζήτηση – Μελλοντική έρευνα

Όπως είναι ορατό, οι ψηφιακές βιβλιοθήκες έχουν αντικαταστήσει αρκετές από τις παραδοσιακές υπηρεσίες βιβλιοθηκών που γίνονταν δια ζώσης και μέσα στο χώρο τους. Συγκεκριμένα, πολλές υπηρεσίες και λειτουργίες παρέχονται με ηλεκτρονικό τρόπο για την εύκολη πρόσβαση των χρηστών. Με την ευρεία διάδοση των ψηφιακών βιβλιοθηκών, αναδείχθηκε και η ηλεκτρονική μέθοδος αποθήκευσης των τεκμηρίων, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι το αρχείο δεν κινδυνεύει να καταστραφεί ή να διαγραφεί. Οι φυσικές βιβλιοθήκες δεν είναι αντίθετες στις νέες ψηφιακές υπηρεσίες αλλά έρχονται να προσαρμόσουν τις νέες υπηρεσίες και τις λειτουργίες τους στην νέα πραγματικότητα ώστε να παραμείνουν ενεργές και να παρέχουν ποιοτικότερη εξυπηρέτηση στους χρήστες.

Η πανδημία ανάγκασε τα κέντρα πληροφόρησης να κλείσουν τις φυσικές εγκαταστάσεις τους, αλλά όπως αποδείχθηκε ήταν αρκετά έτοιμες για τη νέα πραγματικότητα. Προσαρμόστηκαν στα νέα δεδομένα και δημιούργησαν νέες υπηρεσίες και λειτουργίες στον κλάδο τους. Έτσι, οι ανάγκες για αναζήτηση πληροφοριών και ηλεκτρονικών πηγών αυξήθηκαν και δόθηκαν οδηγίες χρήσης των ψηφιακών υπηρεσιών, έτσι ώστε οι χρήστες να έχουν εύκολη και απομακρυσμένη πρόσβαση στις βιβλιοθήκες. Αρκετές βιβλιοθήκες, επίσης, ανέλαβαν την εκπαίδευση των χρηστών για να εξοικειωθούν περισσότερο και να βελτιώσουν τις ψηφιακές τους δεξιότητες.

Τα αποτελέσματα της έρευνας που έγινε δείχνουν την μετάβαση και τις αλλαγές που συνέβησαν στις βιβλιοθήκες λόγω της πανδημίας COVID-19. Ως προς την επικοινωνία, οι βιβλιοθήκες ανέπτυξαν μεγαλύτερο ποσοστό άμεσων τρόπων επικοινωνίας με τους χρήστες, όπως η χρήση ηλεκτρονικών εφαρμογών (Zoom). Αυτός ο τρόπος επικοινωνίας διατήρησε την επαφή μεταξύ της βιβλιοθήκης και των μελών της. Επίσης, οι πληροφοριακοί οργανισμοί ψηφιοποίησαν τις συλλογές τους και απέκτησαν δικαιώματα πρόσβασης σε ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων. Παράλληλα, προσέφεραν πρόσβαση σε βιβλιογραφικές πηγές ανοιχτού τύπου (Open Access).

Στη συνέχεια, δημιουργήθηκαν επιμορφωτικά βίντεο στην πλατφόρμα YouTube και παρασχέθηκαν αναλυτικές οδηγίες χρήσης στις ιστοσελίδες των βιβλιοθηκών. Αυτό βοήθησε τους χρήστες να κατανοήσουν τα νέα δεδομένα και να αξιοποιήσουν στο έπακρο τις δυνατότητες των ψηφιακών πηγών πληροφόρησης που προσφέρονται από τις βιβλιοθήκες. Ακόμη, οι βιβλιοθήκες διεύρυναν το ψηφιακό τους υλικό με ηλεκτρονικά βιβλία, άρθρα, εφημερίδες, αρχεία ήχου και εικόνας. Αυτό επιτρέπει στους χρήστες να έχουν πρόσβαση σε πολλούς πόρους από τον υπολογιστή ή την εκάστοτε ηλεκτρονική συσκευή τους. Τέλος, οι

βιβλιοθήκες παρέχουν υπηρεσίες όπως η αναζήτηση υλικού από απόσταση, ο δανεισμός ψηφιακού υλικού, η αποστολή ηλεκτρονικών ενημερώσεων και οι απαντήσεις σε ερωτήσεις μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας. Αυτό διατηρεί την εξυπηρέτηση των χρηστών ακόμα και όταν δεν είναι δυνατή η φυσική τους παρουσία στη βιβλιοθήκη.

Οι παραπάνω αλλαγές έχουν ενισχύσει την προσφορά των βιβλιοθηκών, καθιστώντας τις περισσότερο προσβάσιμες και ευέλικτες για τους χρήστες. Ενώ οι παραδοσιακές υπηρεσίες των βιβλιοθηκών διατηρούνται, οι νέες τεχνολογίες έχουν επιτρέψει την ανάπτυξη νέων ψηφιακών υπηρεσιών. Εν κατακλείδι, οι αλλαγές που επέφερε ο Covid-19, κρίνεται αναγκαίο να επαναπροσδιορισθούν με βάση τις μελλοντικές ανάγκες των χρηστών και της κοινωνίας, εφαρμόζοντας τις εξελίξεις που διαμορφώνει η τεχνολογία.

Με την περάτωση της παρούσας έρευνας, κρίνεται αναγκαία η εμβάθυνση επί του θέματος, για την πληρέστερη κατανόηση των νέων δεδομένων των βιβλιοθηκών. Σε μελλοντική έρευνα, θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί η ποιοτική μέθοδος ανάλυσης περιεχομένου των ψηφιακών βιβλιοθηκών. Ειδικότερα, θα ήταν χρήσιμες οι συνεντεύξεις με τους υπεύθυνους των εκάστοτε πληροφοριακών κέντρων, για το σχηματισμό μια καλύτερης εικόνας της νέας πραγματικότητας.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Ξένη Βιβλιογραφία

- Babbie, E. (2018). *Εισαγωγή στην κοινωνική έρευνα*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Banos, V. (2018). Digital Library Developments in Greece [online]. Διαθέσιμο σε: https://nanopdf.com/download/digital-library-developments-in-greece_pdf [Ημ. Πρόσβασης: 20.05.2022]
- Berelson, B. (1971). *Content Analysis in communication research*. NewYork: HafnerPublishingCompany.
- Borgman, C.L. (2002). Challenges in Building Digital Libraries for the 21st Century [online]. Διαθέσιμοσε: https://doi.org/10.1007/3-540-36227-4_1 [Ημ. Πρόσβασης: 20.05.2022]
- Fox, E.A., Gonçaves, M.A., Kipp, N.A. (2002). Digital Libraries [online]. Διαθέσιμοσε: https://doi.org/10.1007/978-3-662-07682-8_39 [Ημ. Πρόσβασης: 25.05.2022]
- Gunn, H. (2002). Virtual Libraries Supporting Student Learning [online]. Διαθέσιμο σε: <http://www.accesswave.ca/~hgunn/special/papers/virlib/print.html> [Ημ. Πρόσβασης: 20.11.2022]
- Kosciejew, M. (2020). The coronavirus pandemic, libraries and information: a thematic analysis of initial international responses to COVID-19. *Global Knowledge, Memoryand Communication*, 70 (4/5), 304-324.
- Lukasiewicz, A., 2007. Exploring the role of digital academic libraries. *Library Review*, 56(9), pp.821-827.
- Ma, L. F. (2020). Academic library services during COVID-19: The experience of CUHKlibrary. *International Information & Library Review*, 52(4), 321-324.
- Martzoukou, K. (2020). Academic libraries in COVID-19: a renewed mission for digitalliteracy. *Library management*, 42 (4/5), 266-276.
- Mehta, D. και Wang, X. (2020). COVID-19 and digital library services – a case study of a university library [online]. Διαθέσιμο σε: https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/DLP-05-2020-0030/full/html?skipTracking=true&utm_source=TrendMD&utm_medium=cpc&utm_campaign=OCLC_Systems_%2526_Services_TrendMD_1&WT.mc_id=Emerald_TrendMD_1 [Ημ. Πρόσβασης: 12/09/21]

- Michalak, R. & Rysavy, M. D. (2021). Keeping Library Staff Safe: Using Zoom TVs to Bridgethe Gap Between In-Person and Virtual Service Consultations During COVID-19. *Journal of Library Administration*, 61(5), 588-596.
- Murphy, J. E., Lewis, C. J., McKillop, C. A. & Stoeckle, M. (2021). "Expanding digital academic library and archive services at the university of Calgary in response to the Covid-19 pandemic". *IFLA Journal*, 1-16.
- Riessman, C. K. (2008). *Narrative Methods for the Human Sciences*. London: Sage.
- Saracevic, T. & Covi, L. 2000. Challenges for digital library evaluation. In proceeding of the annual meeting- American society for information science (Vol. 37, pp. 341-350). *Information Today*; 1998.
- Semira, A. (2021). Importance of a Digital Library [online]. Διαθέσιμο σε: <https://www.schooltry.com/importance-of-a-digital-library/> [Ημ. Πρόσβασης: 16.05.2022]
- Sobreira, D., Santos de Oliveira, D. & García-Peñalvo, F. J. (2020). The Use of Instagram as a Digital Marketing Tool by the Brazilian Library Councils in times of Covid-19. In: Eighth International Conference on Technological Ecosystems for Enhancing Multiculturality (pp.582-587).
- Shumaker, David. "Ειδικές βιβλιοθήκες" *Εγκυκλοπαίδεια της Βιβλιοθήκης και των Επιστημών της Πληροφόρησης*, 3η έκδοση, 4966-74. Νέα Υόρκη: Taylor and Francis, 2011.
- Tamaro, A. M. (2020). COVID 19 and Libraries in Italy. *International Information & Library Review*, 52(3), 216-220.
- Temiz, S., & Salelkar, L. P. (2020). Innovation during crisis: exploring reaction of Swedish university libraries to COVID-19. *Digital Library Perspectives*, 36 (4), 365-375.
- Thorpe, C., & Howlett, A. (2021). Visualising the pandemic pivot: using evidence-based practice to capture and communicate an academic library's COVID-19 response. *Journal of the Australian Library and Information Association*, 70(3), 313-321.
- Trivedi, D. R. (2017). A Critical Review on Conventional and Modern Library Services [online]. Διαθέσιμο σε: https://www.researchgate.net/publication/335291922_A_CRITICAL_REVIEW_ON_CONVENTIONAL_AND_MODERN_LIBRARY_SERVICES [Ημ. Πρόσβασης: 20.05.2022]
- UNESCO (1994). Ορισμός της Δημόσιας ή Λαϊκής Βιβλιοθήκης με βάση τη Διακήρυξη της UNESCO. [online]. Διαθέσιμο σε: <https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/public-libraries/publications/PL-manifesto/pl-manifesto-el.pdf> [Ημ. Πρόσβασης: 13/09/21]

UNESCO (1997). Ορισμός της Εθνικής Βιβλιοθήκης με βάση τη Διακήρυξη της UNESCO. [online]. Διαθέσιμο σε: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000109568> [Ημ. Πρόσβασης: 20/10/2022]

Walters, D. (1998). What Are Digital Libraries? [online]. Διαθέσιμο σε: <https://www.clir.org/1998/07/clir-issues-number-4/> [Ημ. Πρόσβασης : 20.11.2021]

Xie, I. & Matusiak, K.K. (2016). Chapter 1 - Introduction to digital libraries in Discover Digital Libraries Theory and Practice, pp. 1-35 [online]. Διαθέσιμο σε: <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-417112-1.00001-6> [Ημ. Πρόσβασης: 20.11.2022]

Yu, P. Y., Lam, E. T. H., & Chiu, D. K. (2022). Operation management of academic libraries in Hong Kong under COVID-19. LibraryHiTech.

Ελληνική Βιβλιογραφία

Γέγιου, Α., Ηλιάδης, Α., Καπνίζου, Μ., Καραχρήστου, Ε., Κουρή, Σ., Οικονόμου, Μ. & Μυλωνά, Ε. (2020). Η Βιβλιοθήκη του ΕΜΠ και οι προκλήσεις του Covid-19". Στο: 26^ο ΠΣΑΒ, Ο ρόλος των βιβλιοθηκών στη διαχείριση εκτάκτων συνθηκών, (17-18 Δεκεμβρίου). Αθήνα.

Γιαννοπούλου, Α., Γιαννοπούλου, Γ. & Σακελλάρη, Ν. (2020). Η λειτουργία της βιβλιοθήκης & Κέντρου Πληροφόρησης Πανεπιστημίου Πατρών και η συμπεριφορά των χρηστών της μέσω πανδημίας Covid-19 [online]. Διαθέσιμο σε: <https://lekythos.library.ucy.ac.cy/bitstream/handle/10797/26917/26psab004a.pdf?sequence=6&isAllowed=y> [Ημ. Πρόσβασης: 12.09.2021]

Κυριάκη-Μάνεση, Δ., Κυπριανός, Κ., Τράντα, Α. & Κουλούρης, Α. (2021). Βιβλιοθήκες στον 21ο αιώνα. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

Μπώκος Γ.Δ. (2001). Εισαγωγή στην Επιστήμη της Πληροφόρησης. Αθήνα: Παπασωτηρίου.

Παρασκευόπουλος, Ι. (1993). *Μεθοδολογία επιστημονικής έρευνας*. Αθήνα: χ.ε.